

EG-rätten och den svenska rättsinformationen

Rapport från ett seminarium

Innehållsförteckning

Förord	5
Seminariets syfte och programupplägg	9
Rättsinformationssystemen inom EU: Förhållanden, erfarenheter, planer och projekt	10
Albrecht Berger och Henric Stjernquist, EUs publikationskontor	
Några användares erfarenheter, behov och önskemål	24
– Advokaterna	25
Advokaten Ulf Isaksson, Sveriges Advokatsamfund	
– Industrin	29
Gunilla Ripvall, Industriförbundet	
– Biblioteken	31
Ingrid Kabir, Stockholms Universitetsbibliotek	
– Forskarna	37
Docenten Nils Wahl, Stockholms universitet	
– Massmedia	41
Staffan Dahllöf	
Diskussion	44
<i>Bilagor</i>	
Inbjudan	50
Presentationer	
Eurolaw (ILL)	52
Karnov, EU-Karnov och InfoLex. Svenska och EG-rättsliga databaser (Fakta Info Direkt)	54
EGrätt online (Sema Group Infodata)	58
Kompletterande handlingar till Albrecht Bergers/Henric Stjernquists föredrag	
Tillgång till gemenskapens lagstiftningstexter via elektroniska media	65
Integrerade tjänster för tillgång till juridiska dokument	69

Förord

Seminarier om EG-rätten och den svenska rättsinformatiken anordnades den 20 oktober 1999 i Rosenbads Konferenscenter av tre organisationer i samarbete, nämligen

- Det IT-rättsliga Observatoriet hos IT-kommissionen,
- Nätverket för Europarättsforskning och
- Stiftelsen för Rättsinformatik.

Det IT-rättsliga observatoriet ser bl.a. på möjligheterna att med hjälp av IT stödja normgivningen. Observatoriet arbetar därvid med frågor om att underlätta och effektivisera tillgången till rättskällor och annan rättsinformatik (www.itkommissionen.se/observ).

Nätverket för europarättsforskning är ett forum där forskare ges möjlighet att träffas, diskutera och utveckla ny forskning inom europarättsområdet på ett nationellt plan. Forskningen begränsas därigenom inte till respektive institution (www.juridicum.su.se/NEF).

Stiftelsen för Rättsinformatik verkar för att allsidig information om rättskällor och därtill anknuten material (rättsinformatik) sprids genom nya tekniska media (www.rattsinfo.a.se).

Uppgifter om EG-rätten finns i viss utsträckning i dagens svenska rättsinformationssystem men uppgifterna är begränsade. EU har egna system för EG-rätten. EU:s regler ökar successivt i omfång och betydelse. De elektroniska informationssystemen för EG-rätten revideras efterhand.

Syftet med seminariet

EU eftersträvar att i växande omfattning göra EG-rätt och anknytande information sökbar elektroniskt. Nya databaser och sökvägar har kommit till under senare tid. De söksystem för rättsinformatik som utvecklas i Sverige är i viss utsträckning koordinerade med EU-söksystemen.

Syftet med seminariet var att överblicka situationen och särskilt uppmärksamma frågor om informationsbehov och koordinering emellan söksystem. Frågorna diskuterades med utgångspunkt i behov hos företag och arbetsliv. Också den akademiska forskningens behov uppmärksammades.

Program

Huvudpunkterna i programmet var följande

- EU:s publikationskontor orienterar om nuläge och planer för system för EG-rätt
- Presentation av tre system för EG-rätt och svensk rätt (bilaga 2)
- Användare orienterar om sina behov, bl.a. advokater, forskare och bibliotekarier
- Diskussioner

Programmet i dess helhet framgår av bilaga 1.

Seminarieledare var professorn Peter Seipel, ledamot av IT-kommissionen och ordförande i det IT-rättsliga observatoriet samt ordförande i Stiftelsen för rättsinformation.

Sammanfattning

1 Allmänt

Under dagen berördes frågor som ofta varit med i diskussionerna när det gäller databaser med information om svensk rätt. Frågorna är alltså med i diskussionen, främst kraven på

- att baserna skall innehålla korrekt information
- att innehållet i baserna skall överensstämma med trycket
- att baserna skall innehålla fullständiga uppgifter inom de områden som baserna avses täcka
- att baserna är aktuella, dvs att de uppdateras ofta
- att baserna har effektiva och användarvänliga söksystem

Vid seminariet betonades givetvis att dessa krav bör gälla även EU:s system med rättsinformation.

En stor del av seminariet ägnades dock åt grundläggande frågor när det gäller EU:s system – främst användarnas behov och önskemål. Många inlägg gällde även sambanden mellan EU:s system för EG-rätt och de svenska systemen för nationell rätt. Under seminariet berördes en rad principiella frågor och en rad förslag till förbättringar lades fram. Många gällde tankar om allmänna principfrågor, såsom

- spridning av grundläggande information
- basers systematik och sökspråk
- konsoliderade texter
- texter i system och i tryck
- sambanden mellan system för nationell rätt och system för EG-rätt

2 Grundläggande rättsinformation skall spridas gratis, det gäller även EG-rätt

En fråga som berördes av många gäller spridningen av grundläggande rättsinformation.

I Sverige sprids den grundläggande rättsinformationen – lagstiftning och förarbeten till den – gratis genom Riksdagens system Rixlex. Rättspraxis finns dock inte i detta system. Rättspraxis tillhandahålls genom andra system mot avgift. Men uppgifter om rättspraxis kommer i ett system som är under uppbyggnad presenteras på ett annat sätt i en framtid.

EU:s system för EG-rätt – Celex – är inte gratis. Det är förenat med kostnader att söka i det. Det var en allmän uppfattning på seminariet att den ordningen bör ändras så fort som möjligt. I demokratier bör rättsreglerna spridas utan kostnad för medborgarna. EU:s policy på detta område bör göras enhetlig. Nu bestäms den uppenbarligen av de olika institutionerna inom EU. Samordningen mellan dem saknas.

3 EU:s system bör samordnas när det gäller uppbyggnad och sökspråk

Den brist på samordning som nyss berörts leder enligt mångas mening vid semina-

riet till att de olika system som byggs upp får olika systematik och sökspråk. Denna ordning motverkar syftet med systemen, nämligen att sprida information snabbt, enkelt och korrekt.

Enligt uppgift pågår ett arbete inom EU som bör kunna leda till en bättre samordning. Sverige bör enligt många talare vid seminariet på allt sätt stödja det arbetet men också ta initiativ till ytterligare åtgärder för en bättre samordning.

4 Även EU-systemen bör innehålla konsoliderade texter

Det ansågs mycket viktigt att EU:s system för grundläggande rättsinformation är konsoliderade, dvs att ändringar i ett äldre dokument anges på ett sådant sätt att en användare kan se hur den gällande lydelsen är.

5 Principen att tryckta texter och motsvarande text i system skall överensstämma bör även gälla EU

Enligt uppgift kommer publikationerna EGT C och EGT L att framöver tryckas enbart i en förkortad form. Den fullständiga texten kommer bara att finnas på elektroniska media. Den utvecklingen ansågs av flera vara oroande.

Vad blir nästa steg, undrade flera?

Kommer den oavkortade versionen av EGT enbart att finnas i databaser eller på CD-ROM?

Kommer tillgång till den versionen att kräva att medborgarna skall betala för mediet och för informationen. De måste då under alla omständigheter skaffa sig en egen teknisk utrustning och förvärva kunskap om hur den skall användas?

Det framfördes under seminariet att det är viktigt att rättsreglerna sprids till medborgarna på ett medium som de kan ta del av och att spridningen i princip är gratis. Den huvudsakliga spridningen av rättsreglerna sker alltså genom tryck. Texterna i trycket har alltså vitsord framför texterna i databaser eller på annat tekniskt medium. När kommer dessa förhållanden att ändras?

Den huvudsakliga spridningen kan i en framtid komma att ske på annat sätt. Men så länge läget är som det är – och det lär dröja innan det förändras för den stora massan av medborgare – måste det enligt mångas mening finnas en klar regel om texter i databaser och i tryck.

6 Sambanden mellan systemen för nationell rätt och EU:s system för EG-rätt måste förbättras

I förarbetena till många svenska författningar ingår numera EU-direktiv eller andra rättsakter. Det framhölls att det inte är möjligt att nå dessa EU-dokument genom länkar till EU-system eller vice versa. Med hjälp av uppgifter i ett system kan man dock som regel finna fram till det aktuella dokumentet i ett annat system. Men det krävs att man har tillgång till bägge systemen och kunskap om hur man finner information i dem. Det ansågs inte tillfredsstillande.

Sambanden mellan systemen för nationell rätt och EU-system bör enligt mångas mening utvecklas ytterligare. Det bör exempelvis bli möjligt att genom länkning gå från en författning i Svensk Författningssamling (SFS) i ett svenskt system till aktuellt EU-direktiv och KOM-dokument. Direktivet och dokumentet bör enligt flera talare finnas tillgängligt på i varje fall svenska och några av de större språken i

EU. En länkning i den motsatta riktningen skall givetvis också vara möjlig.

Flera andra exempel på sambandsfrågor nämndes. Exemplet bör dock ge en god uppfattning om frågornas natur. De kräver enligt många talare uppmärksamhet av både EU och de svenska myndigheterna. Det är inte en renodlad fråga för endast en av parterna.

Seminariets syfte och programupplägg

Professor Peter Seipel, ordförande i Stiftelsen för rättsinformation och i Det IT-rättsliga observatoriet hos IT-kommissionen

Välkomna till seminariet om EG-rätten och den svenska rättsinformationen.

Syftet med sammankomsten kan sammanfattas på följande sätt. Genom Sveriges medlemskap i den Europeiska Unionen har vår rättsordning svällt ut och förändrats jämfört med sitt tidigare tillstånd. Detta innebär nya och stora utmaningar för hela det svenska rättsväsendet och för alla som arbetar inom rättsordningen. Inte minst har vi numer en helt annan volym av juridiskt material att arbeta med än tidigare. Därför måste också våra arbetsmetoder utvecklas och anpassas till den nya rättsinformationssituationen. Vi är i väldigt hög grad beroende av de verktyg som ställs till vårt förfogande, och av att dessa verktyg utvecklas och förbättras, helst i dialog mellan dem som producerar verktygen och oss som ska använda dem.

Dagens möte är upplagt så att vi inledningsvis får presentationer av pågående verksamheter. Senare får vi sedan höra om erfarenheter och behov förmedlade av några viktiga användargrupper.

Den första punkten på programmet är en presentation av den Europeiska Unionens rättsinformationssystem. Vi har turen att ha två kvalificerade representanter från Unionen här för att presentera.

Den förste är Albrecht Berger, som jag personligen haft nöjet att vara bekant med sedan 1970-talet. Berger har varit, och är fortfarande, knuten till det tyska federala justitiedepartementet, där han sedan 70-talet arbetat med rättsdokumentation. Men från slutet av 70-talet har han också varit rådgivare vid EU-kommissionen med inriktning på rättsdokumentation och utveckling av Celex-systemet. För närvarande är han rådgivare vid EUs publikationskontor i Bryssel, där han arbetar med elektronisk utgivning samt förbättring och integration av informationssystemen.

Efter Bergers inlägg följer ett inlägg av Henric Stjernquist, som är verksam i Luxemburg och för närvarande är chef för Celex-systemet. Han kommer att ge oss mer detaljerad information om denna viktiga del av EU:s elektroniska rättsmaterial.

Rättsinformationssystemen inom EU: Förhållanden, erfarenheter, planer och projekt

Albrecht Berger, EUs publikationskontor

Inledning

Först en förberedanden anmärkning: Förutom denna text finns det två dokument som rör denna presentation i bilaga 3.

Det första (Tillgång till gemenskapslagstiftningens texter via elektroniska medier) visar vilka typer av lagtext som finns tillgängliga i elektronisk form. I fotnoter återfinns alla viktiga detaljer om tjänsterna, vilket innebär att vi i vår presentation kan koncentrera oss på ämnets övergripande principer.

Det andra dokumentet (Integrerad tjänst för tillgång till juridiska dokument: Rapport från styrelsen för Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer) är en sammanfattning av en intern rapport som analyserar behovet av, och gör utkast till de generella dragen för, ett integrerat system för alla dessa olika tjänster vi ska visa er.

Europeiska Unionens rättsinformationssystem, förhållanden och projekt är verkligen ett vidsträckt ämne. Om jag skulle summera ämnet i bara några få ord skulle jag vilja säga så här: EUs rättsinformationssystem har sett en utveckling

- från den mycket sofistikerade och användar-ovänliga Celexdatabasen på 1970-talet som nu har blivit den äldsta databasen i världen som fortfarande är i bruk
- via en stor mängd överlappande tjänster, webbplatser och CD-ROM under andra hälften av 1990-talet, vilket är den situation vi är i idag,
- till det framtida EUR-Lex-systemets integrerade lösning som kommer att ha byggts upp och öppnats för allmänheten nästa år.

Vår presentation ska struktureras efter dessa linjer. Vi ska alltså först presentera befintliga tjänster, och börja med de senaste och presentera Celex i slutet. Detta kommer att göras av Henric Stjernquist, Celex-databasens chef. Han kommer att tala om Celex av idag och inte om 1970-talets databas, som jag redan har sagt var ett mycket komplext och svåränvänt informationssystem. Men som ni kommer att få se har dessa egenskaper helt förändrats sedan dess. Celex har blivit en av de mest användarvänliga rättsdatabaser som finns.

I ett andra avsnitt ska vi tala om integrationsprojektet EUR-Lex, och i synnerhet om den framtida portalen, och i ett slutavsnitt ska jag ge ett utkast till två projekt som försöker förbinda nationell rätt och EU-rätt.

Del 1: Rättsinformationstjänster på den nationella nivån och på EU-nivån.

Distributionskanaler:

Våra riktlinjer är att EU-rätt i princip ska distribueras i medlemsländerna av nationella dokumentationscentra. De europeiska institutionerna och Publikationskontoret ska bara erbjuda tilläggstjänster. Detta är inte bara en (politisk) fråga om "subsidiaritet" utan är också en följd av att EU-rätten är en del av våra olika nationella rättssystem och därför bör distribueras genom samma kanaler som dessa nationella rättssystem. I praktiken har vi förstås ett blandsystem: 18 offentliga och privata värdar distribuerar Celex på licens. En del av dem har verkligen integrerat Celex i sina nationella rättsdatabaser men de flesta erbjuder bara databasen separat vid sidan av sina egna databaser. Förutom denna decentraliserade distribution sprids Celex referensversion av Publikationskontoret via officiella gateways i medlemsstaterna, både på x-25-näten (till årets slut) och på www.europa.eu.int/celex.

Man måste också göra en annan åtskillnad, den mellan gratistjänster och tjänster man måste betala för. Medan Celex fortfarande är en professionell prenumerationsbaserad tjänst erbjuds sedan 1998 gratis tillgång till rättsdokument på EUR-Lex webbplats www.europa.eu.int/eur-lex. Beträffande arkiv- och dokumentleveranstjänsten EUDOR www.eudor.eur-op.eu.int är sökningen på datum och nyckelord gratis men man måste betala för texten (en avgift per sida och sändning).

Hela systemet visas i figur 1.

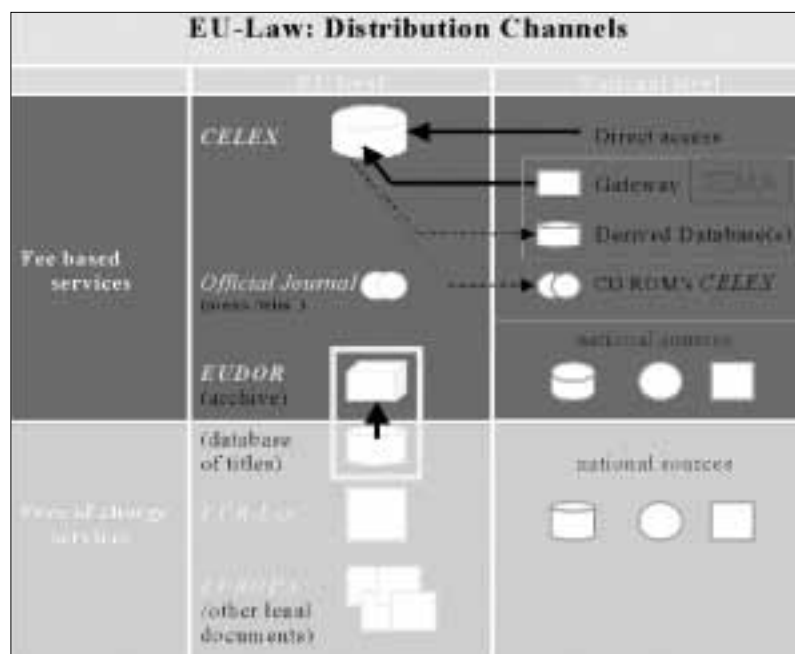

Fig 1

Befintliga tjänster på EU-nivå:

Vi kommer nu till de befintliga tjänsterna i detalj. Som jag sa i början ska vi presentera dem i bakvänd historisk ordning och börja med våra CD-ROM och EUR-Lex-webbplatsen, som är våra senaste produkter.

Det finns två CD-ROM-utgåvor av EGT; per kvartal och per månad. För detaljer se bilaga 1, fotnoterna 4 och 6. Ett exempel på månadsutgåvan visas i figurerna 2 till 4.

Fig 2

Fig 3

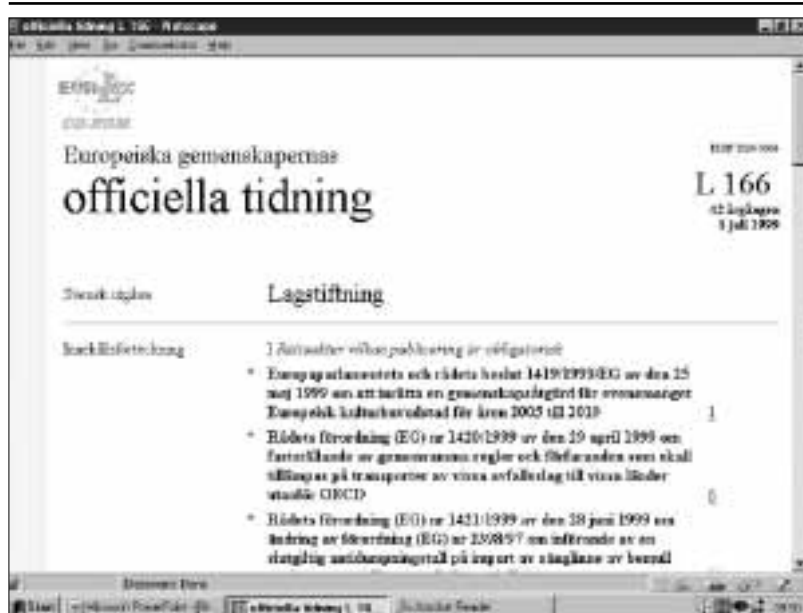

Fig 4

Medan kvartalsutgåvan av CD-ROM använder Celex texter (i "enkelt" ASCII-format) och med många register, innehåller månadsutgåvan PDF-dokument som kommer från EGTs del av EUR-Lex.

EUR-Lex webbplats skapades 1988 för att erbjuda en gratis tillgång till färsk utgåvor av EGT (f.n. de senaste 45 dagarna, dvs uppdateringsperioden för månadsupplagan av CD-ROM), gällande rätt och institutionernas förberedelsearbete. Se figur 5.

Fig 5

Tillgång till information som ingår i EUR-Lex ges främst av "klickbara" listor som kan ordnas kronologiskt och/eller hierarkiskt (för det senare se skärmen "Legislation in force, figur 6), men det är också möjligt att söka på sökord.

Fig 6

Så långt EUR-Lex. Nu över till EUDOR-systemet, Europeiska Unionens Dokumentrepositorium. Detta system erbjuder två funktioner: det är ett elektroniskt arkiv offline med en dokumentleveranstjänst online. Tillgången till arkivet, dvs. sökning av dokumentreferenser på datum och sökord från rubriker är gratis. För själva dokumentleveransen måste man betala en avgift per sida och sändning. Just nu innehåller EUDOR främst EGT och KOM-dokument (förslag till lagstiftning och annan kommunikation från Europeiska Kommissionen) i tiff, dvs. faksimilformat. För det exakta innehållet, se EUDORs "produktsskärm", figur 7. Beträffande leveransmöjligheter och avgifter för dokumenten, se bilaga 3.1 fotnot 5.

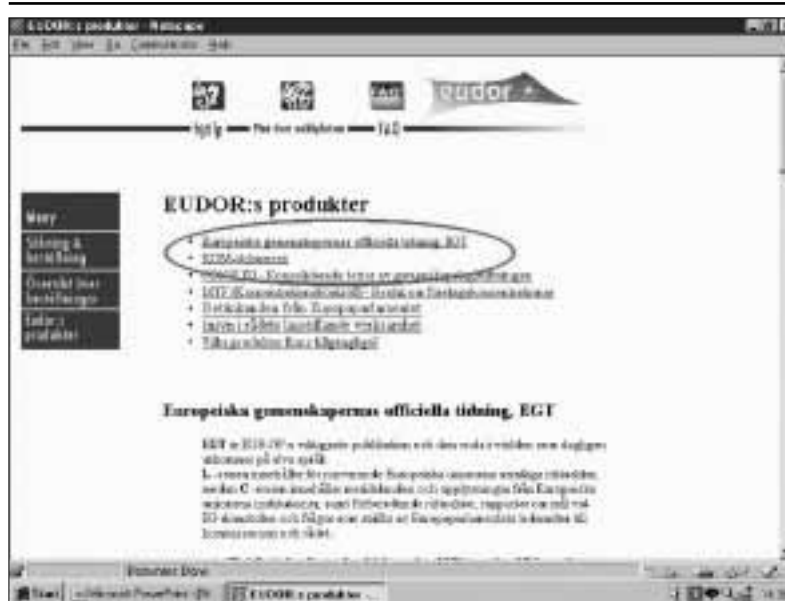

Fig 7

Henric Stjernquist, EUs publikationskontor

Jag ska fortsätta att berätta mer på djupet om Celex-databasen, om bakgrunden, om vad den innehåller och om hur den svenska versionen ser ut idag, samt lite om hur vi distribuerar Celex.

Som Albrecht Berger redan har sagt föddes Celex på 1970-talet då den var ett internt arbetsredskap för kommissionen. På 1980-talet blev den interinstitutionell, och då öppnades den också för publik användning. Den är fortfarande interinstitutionell, de olika institutionerna äger så att säga sin information, vilket både har sina för- och nackdelar.

Vad som främst hände under 1990-talet var att man gjorde ordentliga ansträngningar för att förbättra kvaliteten på databasen – täckning, texter osv. Det är något vi förstås fortsätter med under nästa decennium, men framför allt är det integrationen mellan de olika systemen som då är det viktigaste.

Celex produceras av EUs publikationsbyrå. Men eftersom det är en interinstitutionell databas sker detta under överinseende av en interinstitutionell styrgrupp som numera heter GIL, Groupe Intersinstitutionnel LEX. Det är det första steget i integrationen att man har en gemensam styrgrupp för alla rättsliga informationssystem. Vi har också en rådsarbetsgrupp som arbetet rapporteras till.

Celex är en stor databas som består av mer än 220.000 dokument. Med dokument menar vi rättsakter. Det tillkommer ungefär 16.000 nya dokument per år.

Databasen finns på de elva officiella språken.

I grova drag innehåller Celex lagstiftning, nationellt genomförande av direktiv, rättspraxis från EGs domstolar, förarbeten och parlamentsfrågor.

När det gäller lagstiftning har vi primärrätt, avtal med tredje länder där EU är part, och sekundärrätt. I princip har vi fulltext för den här typen av dokument, men eftersom det tidigare har varit en helt textbaserad databas har vi inte haft möjlighet att lagra tabeller och bilder. Det kommer dock att förändras ganska snart.

Tittar man på en EGT ser man att det väldigt ofta förekommer tabeller av olika slag. Så fort det är fråga om tabuleringar och liknande är det ganska säkert en tabell i bakgrunden och således finns texten inte i Celex för närvarande. Dokumenten laddas i Celex sedan de publicerats i EGT. Det har varit en grundläggande princip ända fram till för några år sedan att inget annat än det som har publicerats skulle laddas i Celex. Bland de första dokumenten som nu numera laddas i Celex utan att först publicerats i EGT är kommissionens beslut i fusionsärenden. Så kommer det att fortsätta, att man kan ladda sådant som är publikt men kanske inte har publicerats i EGT, t.ex. olika dokument från 2:a och 3:e pelaren.

När det gäller rättspraxis har vi domar, beslut, yttranden från domstolen och generaladvokatens yttranden. De finns sedan 1952 i basen och från generaladvokaten sedan 1965. Principen är att de ska återfinnas i basen tio dagar efter att de har offentliggjorts respektive publicerats. Vi har en preliminär inläggning när de har offentliggjorts av domstolen och en ny när den definitiva versionen kommer i rättsfallsamlingen.

På förarbetssidan har vi kommissionsdokument, yttranden från parlamentet, ekonomiska och sociala kommittén, regionkommittén, osv. Sedan 1995 har vi text från det som har varit publicerat i EGT. Kommissionen har nu inrättat ett internt system som heter Greffe 2000 och som gör det möjligt för oss att ladda texten från samtliga kommissionsdokument, även vit- och grönböcker t.ex. Det systemet blir fullt operationellt i början av nästa år.

Parlamentsfrågor – skriftliga, muntliga och under frågestund. Där har vi vissa problem med leveransen av texter från parlamentet under det senaste året saknar vi helt texter.

När det gäller den svenska basen har jag några glada nyheter. Hela specialutgåvan av EGT är inlagd och nu också rättsfallsamlingen med en specialutgåva av utvalda rättsfall som har översatts till svenska. Parlamentsfrågor började publiceras 1998 på svenska, och det året lyckades vi lägga in men sedan har vi inte fått något mer från parlamentet. Det är således både en god och en dålig nyhet. Annars är det så att många dokument eller rättsakter som fortfarande är i kraft aldrig översattes till svenska. Det rör sig om ungefär 5.000 dokument. Många av dem är kanske inte så oerhört viktiga, men det finns i alla fall ca 100 direktiv och 1.000 förordningar bland dem. Så en självklar begränsning för det som kan laddas i den svenska databasen är att det officiellt översatts. Dessutom har vi också beroende på ett gammalt produktionssystem hos domstolen inte svenska titlar på alla dokument som har svensk text.

Detta beror som så mycket annat på ett väldigt komplicerat produktionssystem. Så här ser vår verkstad ut (figur 8 och 9)

Figur 8

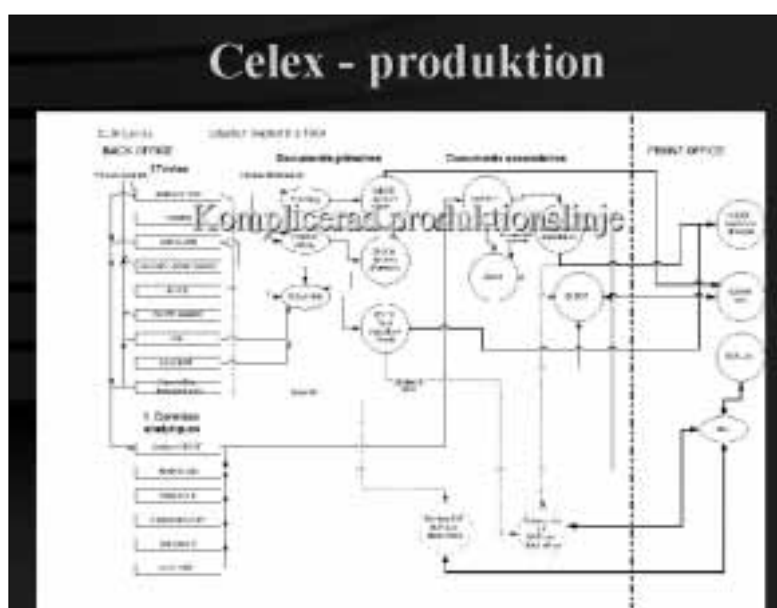

Fig 9

Jag ska inte gå in i några detaljer. Men bilden kan ändå illustrera att det handlar om väldigt många leveransvägar och dokumentsformat.

I grova drag talar vi om primärdokument och sekundärdokument. Primärdokumenterna är själva texten som är publicerat i EGT är i huvudsak i SGML-format. Domstolen använder fortfarande WordPerfect 5.1 för DOS, så det måste vi också försöka hantera. Kommissionen skickar sina KOM-dokument i Word. Osv.

När det sedan gäller sekundärdokument, dvs analysen av dokumenten, har vi ett team av jurister och dokumentalister som gör detta. Domstolen sköter analysen av sina egna dokument.

Uppdelningen i primär- och sekundärdokument gör att det är relativt enkelt att göra databasen flerspråkig. Analysen görs med hjälp av koder och sedan görs en automatisk översättning till elva språk. Den analytiska datan uppdateras varje onsdag och texterna läggs in påföljande veckoslut.

Distributionen har Albrecht Berger redan pratat om. Vi har den direkta distributionen till vissa privilegierade användare och den indirekta via nationella gateways. Båda dessa går till vår datacentral i Luxemburg. Sedan har vi de härledda produkterna som kan vara online eller CD-ROM och andra produkter.

Den närmaste utvecklingen är att vi migrerar från det gamla Mistralsystemet, som visserligen var väldigt kraftfullt när man väl hade lärt sig det men som över huvud taget är omodernt och inte är 2000-kompatibelt. Det medför också att vi introducerar nya användargränssnitt och så småningom som nästa steg ett nytt förenklat produktionssystem. I samband med detta utvidgas täckningen av databasen som sådan. På så sätt kan den fungera som motor och bas för den integrerade Eur-Lex-tjänsten.

Vi migrerar till en plattform med en Oracle-databas, den analytiska datan indexeras av ett system som heter Doris och som med framgång har använts vid andra migreringar från Mistralsystemet. För sökning i texten används Oracle Context. Detta ger oss ett öppet och flexibelt system. De flesta andra institutioner går också över till Oracle så man kan mycket lätt överföra data mellan olika system. Det ger en ökad flexibilitet när det gäller att föra in nya dokumenttyper osv, och förhoppningsvis också en ökad kapacitet för dem som använder databasen direkt vid vår data-central.

Vi kommer i fortsättningen att ha tre olika gränssnitt, eller sätt att använda Celex. Först och främst menysökning, som är en utveckling av det webmgränssnitt vi fick 1997. Det är många interna användare i institutionerna som flitigt brukar Mistralsystemet. De har ofta väldigt sofistikerade sökprofiler och de är oroade för vad som ska hända vid migreringen. Expertsökningsgränssnittet är tänkt att ersätta Mistral. Alla kommer säkert inte att bli nöjda, men förhoppningsvis de flesta.

Så har vi det vi kallar applikationsgränssnittet, eller dokumentserver som gör att man från andra webbsidor kan skapa en länk. Istället för att kopiera gör man en länk till ett dokument. Vad som händer är att texten hämtas hos oss och visas utan att man behöver göra en sökning i själva databasen. Adressen vi har här, går till en sida där man hittar en närmare beskrivning av hur det fungerar. (se figur 10).

Fig 10

Vi har väldigt många olika dokumentformat. Vi har HTML, TIFF, PDF osv. Meningen är att man vid en sökning ska kunna välja mellan alla dessa format.

De bilder på olika skärmsidor som jag visar är annu inte i bruk. Tanken är att den nya "looken" ska se ut ungefär så här, i samband med migrationen till det nya systemet. Man kan med menysökningen göra en sökning över alla områden i databasen, om man söker ett ord i titel eller text eller i de ämnesområden som återfinns i den två gånger om året utkommande *Förteckning över gemenskapens gällande lagstiftning*. Eller också kan man söka inom en viss kategori; lagstiftning, rättspraxis förarbeten, osv. Man kan söka på ett dokumentnummer och en publikationsreferens. Det går även att söka på ett visst datum eller ett intervall. Man kan välja alla dokument eller från en viss institution, liksom titel eller text.

Det finns också en prototyp för hur expertgränssnittet ska se ut. Där ska vi använda något som liknar CCL – common command language – ett sökspråk som utvecklades för många år sedan som en slags standard. Det är relativt enkelt att använda. Man skriver fältnamnet, ett likhetstecken och söktermen och sedan söker man.

Expertgränssnittet erbjuder till skillnad från traditionella databaser en hel del assistans on line. Man kan t.ex titta på en lista över alla förekommande fält i databasen. De är grupperade efter vilken slags information de innehåller. Klickar man på fältet "titel" kan man skriva in början på ordet och då får man en lista på närliggande ord som man sedan kan klicka på. Då kommer det automatiskt att hamna i sökfönstret. Den som är väldigt avancerad och vet fältnamnen kan skriva in hela sin söksträng direkt i sökfönstret.

Man kan också spara sina profiler på sin egen hårddisk och ta fram dem vid behov.

Detta har vi redan igång för intern användning. Vi har inte varit helt nöjda. Det

är en del som fattas som vi kommer att föra till. Det blir en lite annan beskrivning av fälten. Man kommer att kunna zooma, söka på ord i närheten av varandra. Man kommer att kunna ange precis hur många dokumentfält man vill skriva ut.

Det här ska förhoppningsvis kunna öppnas i god tid innan migreringen från Mistral, d.v.s i slutet på november. När man har fått fram en lista med resultat ska man kunna välja själv vilket format man vill ha texten i, HTML, PDF eller TIFF eller bara som analytiska data.

När det sedan gäller det nya produktionssystemet ska det fungera som en "back office" för hela det integrerade systemet. Det gäller att samla olika dokumentformat i ett gemensamt "repositorium" eller arkiv. Vi skapar en gemensam referens katalog för alla dokument, oavsett var de finns och hur de ser ut. Med det nya produktionssystemet hoppas vi också göra dagliga uppdateringar istället för veckovisa.

För att Celex ska fungera som en referensdatabas eller gemensam katalog måste vi utvidga täckningen. Först blir det en total täckning av EGT C-serien. Vi har också en hel rad dokument inom 2:a och 3:e pelarna som inte publiceras. Det finns ingen riktigt klar linje för vilka man publicerar. Men vi kommer att föra på dem som är publika men inte publicerade. Det gäller också Schengenlagstiftningen. Det har publicerats en lista över alla Schengendokument, men publiceringen av dem kommer att dröja. De måste översättas och därför ska vi gradvis försöka föra in dem i Celex.

Konsoliderade texter. Man har fört ihop olika konsolideringsmetoder som används av publikationsbyrån. De kommer först att bli tillgängliga via EUR-lex via en länk. Man kan klicka för att se den senaste konsoliderade versionen av ett visst dokument. Senare kommer de att laddas också i Celex.

När det gäller nationella genomföranden kommer vi i fortsättningen att få dem direkt från kommissionens generalsekretariat, vilket förhoppningsvis ska borge för en bättre kvalitet i informationen.

Transparensdokumenten, dvs utdrag ur protokoll från rådets möten där det bl.a. framgår hur medlemsstaterna har röstat. Delar av den informationen ska vi också föra in i Celex. Just hur medlemsstaterna har röstat finns det inget större intresse från rådet att göra sökbart, men de deklarerationer som avges kommer vi att föra in.

När det gäller domstolens dokument ska vi föra in information om nya och avgjorda mål. Som det är idag finns det ingen information att tillgå förrän ett mål är avgjort. Det är viktigt att vi kan informera om pågående mål så tidigt som möjligt.

Del 2: Projekt för integrerade tjänster (EUR-Lex I.S)

Om vi tar figur 11 som visar de olika systemen och gör den ännu mer komplex genom att lägga till alla tillgängliga format inser vi omedelbart behovet av ett enhetligt sätt att få tillgång till systemen.

Att åstadkomma en sådan enhetlig tillgång är ett av syftena med vårt projekt "EUR-Lex integrerade system". Detta projekt påbörjades förra sommaren och kommer att pågå till sommaren 2001. Det första resultatet blir en portal klar hösten nästa år. Portalen ska ha tre huvudsakliga funktioner:

– den ska "gömma" de olika systemen så länge som de inte själva är integrerade,

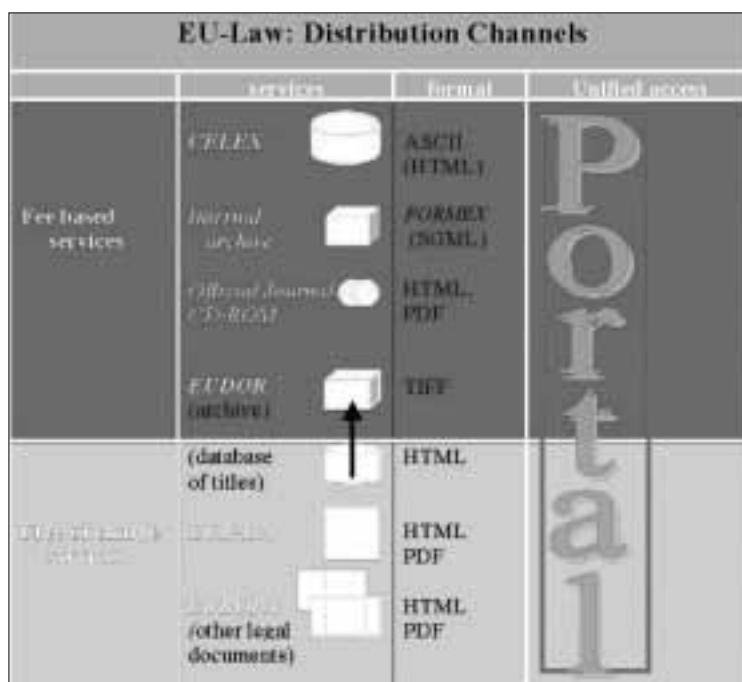

Fig 11

- den ska ge information om gemenskapsrätt, dvs. information man normalt finner i rättsinformationssystem i egentlig betydelse: introduktionstexter, ordförklaringar, länkar till tjänster som svarar på frågor om den gemensamma marknaden osv,
- den ska försöka ge en fullständig lista på länkar till nationella rättsinformations-tjänster.

Den mellaninstitutionella arbetsgrupp som nämndes i början har redan skissat en prototyp för en sådan portal (se figur 12).

Fig 12

Del 3: Att koppla samman nationell rätt och EU-rätt

Som en avslutning på vår presentation skulle vi vilja nämna två projekt som avser att länka samman nationell rätt med gemenskapens rätt: EULEGIS- och EULEX-projekten.

I ett större sammanhang kunde vi också nämna ELVIL-projektet som utvecklats av ett konsortium som leds av svenska organisationer.

EULEGIS-projektet är ett projekt gemensamt för Europeiska Kommissionen och ett internationellt konsortium och syftar till att skapa en one-stop-shop för rättsdatabaser i Europa. Detta projekt kommer till våren att erbjuda ett gemensamt användargränssnitt för tillgång till EUs, Finlands, Frankrikes, Portugals, Storbritanniens och Sveriges rättsdatabaser. (se i figur 13).

Fig 13

EULEX är ett projekt på vårt Publikationskontor som ska ge tillgång till nationell lagstiftning som implementerat gemenskapsdirektiv och till beslut i nationella domstolar som har hänskjutits till Europeiska Domstolen. Dessa nationella texters hänvisningar citeras i Celex-databasen, och tanken är att länka dessa korsreferenser till motsvarande texter i de nationella rättsdatabaserna. Projektet arbetar med fyra databaser, i Frankrike, Tyskland, Italien och Storbritannien.

En Celex-användare som idag skulle vilja ha tillgång till dessa texter måste först skriva på ett prenumerationskontrakt med de nationella databaserna och lära sig hur man använder dem. Sedan faktureras han av dessa databaser i främmande valutor. När EULEX underavdelning av Celex är i drift klickar användaren bara på referensen varpå EULEX länkar honom till den främmande databasen genom att sköta arbetet med användaridentitet och fakturering. Så användaren behöver inte komma i kontakt med de främmande tjänsteleverantörerna.

Ett exempel på en försöksaccess till en svensk gratistjänst från en Celex-referens till ett svenskt system ges i figur 14.

Fig 14

Några användares erfarenheter, behov och önskemål

Peter Seipel:

Avsikten med denna sammankomst är att erhålla en uppfattning om hur tjänsterna inom EU:s rättsinformationssystem fungerar. En fundering som är intressant för oss alla gäller förhållandet mellan å ena sidan de basjänster som nu börjar bli fritt tillgängliga i allt större utsträckning i olika europeiska länder och från EU-institutionerna och, å andra sidan, de kommersiella tjänsterna med deras olika fördelar och värdepåbyggda tjänster (value added services).

Vi har sett olika varianter av det i de exempel som redovisas i *bilaga 2*, där mycket handlar om selektion, om länkning, om kommentarer. För oss alla som är användare är det oerhört intressant att det finns en viss konkurrens på marknaden för juridisk information. Förhoppningsvis kommer denna konkurrens att ge oss allt bättre verktyg att arbeta med. Vilka behov vi har kommer att bli belyst nu då vi får ett antal presentationer med utgångspunkt i olika användargrupperns intressen m.m.

Advokaterna:

Advokaten Ulf Isaksson, Sveriges Advokatsamfund

Som advokat och verksam i Stockholm vill jag berätta något om advokaternas erfarenheter, behov och önskemål som användare av den svenska EG-rättsinformationen. I någon mån kommer jag naturligtvis att utgå ifrån att mina egna erfarenheter sammanfaller och delas av andra advokater.

Erfarenheterna som användare bygger på olika intryck av EG-rättens plats i den svenska rättsinformationen. Dessa intryck har jag sammanfattat i fem huvudpunkter.

Det första intrycket är rättsinformationens ***bristande systematik***. Som användare ställer man sig ibland frågan om man får för mycket information. På den frågan kan man svara både ja och nej och jag tror att vilket av svarsalternativen som väljs är grundat på inte i första hand den stora mängden information utan på det sätt informationen är, eller görs, tillgänglig.

Jag noterade i en annons i en tidning i söndags att en välrenommerad advokatbyrå söker en "know-how-officer". Advokatbyrån berättade i sin annons att den vill förstärka sin besättning med en jurist som på heltid skall ansvara för en datorbaserad dokumentbank. Av annonsen framgår också att tjänsten innehåller bl a arbetsuppgifter som innebär att man skall hålla sig à jour med rättsutvecklingen. Annonsen vet berätta att jurister med denna funktion är vanligt förekommande vid de större advokatbyråerna i Storbritannien och i USA och att syftet med tjänsten naturligtvis är att tillgodose klienternas krav på snabbhet och tillgänglighet. Detta kan ske – och det är ett viktigt inslag i arbetsuppgifterna – genom den sammanställning och systematisering av rättsinformationen som utförs av advokatbyråns know-how-officer.

Nästa intryck är att tillgängligheten på elektronisk väg av EG-rättens källdokument har ***berövat advokaterna ett privilegium***, nämligen det som består i att advokaterna åtminstone fram till för tio år sedan har varit bland de första att få ta del av ny information om kommande lagstiftning och andra nyheter om rättskällorna. Det här är förstas inget privilegium som advokaterna någonsin har annonserat om i särskilt hög grad, men det är en viktig förändring. Det är naturligtvis lika angeläget som någonsin tidigare för en advokat att veta, att känna till och att ligga i, som det heter, tidigt i informationsflödet och givetvis måste advokaten med modern teknik mycket snabbt kunna hämta och skaffa den nödvändiga informationen. Det händer inte sällan att en klient kan veta mera om någon enskild detalj än vad advokaten gör. Ny teknik har alltså gjort informationen tillgänglig hos i stort sett alla i stort sett samtidigt.

Ett tredje intryck av den nya rättsinformationstekniken och EG-rätten är att den ger en ***möjlighet för de små advokatbyråerna*** att arbeta under samma förutsättningar som de stora.

Tidningen The Economist gjorde för fyra till fem år sedan en utvärdering av tidningens egna analyser från början av 1980-talet av vad datoriseringen av näringslivet

skulle betyda för företagen. Analysen i början av 1980-talet var att datoriseringen i huvudsak skulle gynna de stora företagen, som hade möjlighet att utnyttja de skal fördelar och besparingar som följde med den nya tekniken. Sätillvida var analysen också korrekt enligt vad tidningen konstaterade i sin 15 år senare gjorda uppföljning. Men de stora vinnarna av datoriseringen fanns bland de små företagen. Det var de små företagen som hade relativt sett störst nytta av de besparingar den nya tekniken innebar. Den nya tekniken gjorde det också möjligt för de små företagen att hålla sig med samma infrastruktur, affärsdatasystem m m som stora företag.

Den stora kostnad som tidigare har behövt bäras för att upprätthålla exempelvis ett EG-rättsligt bibliotek finns inte mera. Det finns idag knappast någon advokatbyrå, i vart fall inte på affärsjuridikens område, som inte har tillgång till praktiskt taget samtliga EG-rättsliga källdokument och den tillgången bygger på att rättsinformationen görs tillgänglig på elektronisk väg. Den stora spridningen och tillgängligheten av EG-rättslig dokumentation har naturligtvis också en mycket stor betydelse för EG-rättens genomslag på nationell nivå genom att den ökar medvetenheten och kunskapen om EG-rätten på ett exempellöst sätt.

Ett fjärde intryck är naturligtvis att informationen sprids blixtnabbt och att detta har givit upphov till den något onaturliga effekten att *kravet på snabbhet* vid bedömningen av olika juridiska och EG-rättsliga frågeställningar också *har ökat*. Klienter förväntar sig numera att bedömningarna skall ske snabbare än tidigare. Detta kan te sig paradoxalt mot bakgrund av att den tid som tidigare fordrats för informationsinhämtning har minimerats. Naturligare vore att den tidsbesparingen skulle kunna användas för större eftertanke och noggrannare överväganden men det är inte fallet enligt min och flera kollegors erfarenhet.

Det femte intrycket av EG-rätten och rättsinformationen är att den har *förändrat advokatens roll* från att ha varit en utpräglad rättsutredare och sakförare till att vara något mera av vad som skulle kunna kallas en rättskonsult. Förändringen, eller snarare tendensen, är naturligtvis delvis knuten till att ny teknik har gjort EG-rättsinformation tillgänglig i mycket hög omfattning. Förarbeten, Kom-dokument och annat källmaterial finns tillgängligt och hör till de flesta advokaters referensmaterial. Advokaten engageras för biträde under ett lagstiftningsarbete och sätillvida uppvisar denna delvis nya roll stora skillnader mot advokaters traditionella arbete av praktiska insatser i konkreta tvister m m.

Detta var något om advokaternas erfarenheter av EG-rätten och rättsinformationen. Nu något om behoven. De är mer som förr. Som ett grundläggande krav gäller naturligtvis att den information som görs tillgänglig är *korrekt*. Jag har inte uppfattat att frågan om felaktigheter i förmedlad information utgör något större problem. Inte heller fick jag intrycket av att rättsinformationen förvanskas när den förmedlas via Internet eller nya medier. Det problemet har jag dock noterat att texter som skrivs ut på vanligt papper ibland är så redigerade att de är svåra att läsa.

Ett annat behov är att informationen skall vara *snabbt tillgänglig* och det är väl själva poängen med uppgifter som sprids elektroniskt? Men det finns ett problem som har exporterats från den tryckta versionen av Europeiska Gemenskapernas tidning, EGT, d v s den officiella tidningen inom EU. Det dröjer nämligen lång tid innan en uppgift som är knuten till en viss händelse verkligen blir känd också i de officiella databaserna. Jag kan ta som ett exempel en fråga som ledamoten av EU-par-

lementet, Gunilla Carlsson, ställde till Kommissionen den 16 november förra året. Frågan gällde behandling av personuppgifter på Internet och var naturligtvis utlöst av den intensiva diskussionen som då pågick om implementeringen i Sverige av ett EU-direktiv. Svaret från Kommissionen levererades den 4 december. Detta refererades i EGT, den officiella tidningen, i fredags, den 15 oktober 1999. En närmast dräplig detalj är att det är nästan på dagen för den svenska regeringens framläggande av en ny proposition om ändringar av personuppgiftslagen med saklig anknytning till just den fråga Gunilla Carlsson ställde.

Ett tredje behov som gäller just den snabbhet med vilken rättsinformationen görs tillgänglig avser *kapaciteten hos de system* som skall förmedla uppgifterna. När det gäller databasen EURLEX är min erfarenhet att den ibland är svår att nå. Jag har uppfattat att systemet helt enkelt är underdimensionerat.

Ett fjärde behov avser även det, på sitt sätt, *tillgängligheten hos informationen*. Det är, som sagt, numera enkelt i och för sig att skaffa de flesta dokument. Däremot finns dokumentet sällan tillgängligt på alla språk; detta gäller i synnerhet nyare dokument. Frågan om tillgängligheten av dokument och information på de officiella språken är viktig. Inte sällan arbetar advokaterna med samma dokument i olika språkversioner. En viktig del av arbetet är att jämföra ordval och uttryck i de olika språkversionerna.

En femte fråga kan, yttrad av en advokat, te sig lite lustig. För advokaterna är det emellertid viktigt att officiellt rättsinformationsmaterial är *tillgängligt gratis*. Det ter sig kanske lite märkligt att jag som advokat tar upp frågan, eftersom det är känt att advokaterna själva tar betalt för sitt arbete och den information advokaterna själva tillhandahåller. Men kostnaden för informationsinhämtning överförs på klienten och utdebiteringar för varje anskaffning av information är naturligtvis ägnad att hämma den, ofta även ur allmän synpunkt, angelägna informationsspridningen. Till detta kommer den allmänna synpunkten att officiellt material i hög utsträckning skall vara gratis.

Till sist något om advokaternas önskemål. I den mån det inte redan har framgått av min redogörelse för advokaternas erfarenheter och behov ifråga om rättsinformation känner jag mig fri att dessutom framställa önskningsom vad som denna information kunde kompletteras med. För ett par år sedan talades det om den så kallade backweb-tekniken. Med *backweb-teknik* avses en sökmotor som utifrån i förväg ställda kommandon letar uppgifter på Internet och presenterar dessa för användaren. Den uppsamlade informationen finns lagrad i cacheminnet och det är alltså inte nödvändigt att en enskild användare loggar in på olika hemsidor; det är ett arbete som sökmotorn redan har utfört. Jag kan lätt tänka mig att en sådan sökmotor kan utformas så att den skulle vara av intresse och nytta för advokater.

Beträffande sökmotorerna har jag också önskemålet att de kunde *utformas på ett något mera enhetligt sätt* och tillåta en mera flexibel användning. Själva söktekniken är nog en färdighet som har försumrats av många användare, inklusive, inte minst, mig själv; men även en användare med mindre färdighet kan irriteras av att sökning efter ett direktiv som vi vet heter 84/450/EEG inte kan efterfrågas under detta namn. I den sökmotor som finns i EURLEX skall sökkommandot vara 84/450. Läggs uppgiften i EEG till får sökaren inga träffar alls. Skillnaden kan tyckas liten men betyder allt eller inget.

Fler önskemål: Jag såg gärna att *all lagstiftning och rättspraxis fanns tillgänglig på Internet* och som ett sista önskemål att de elektroniska filerna gavs samma layout i elektronisk form som i de tryckta versionerna. Ett sådant tillgängliggörande finns i EURLEX under en period av två till tre månader.

Så nu återstår bara för mig att skaffa kunskap om vem jag skall vända mig till med alla advokaternas krav och behov för att få dem tillgodosedda.

Industrin:

Gunilla Ripvall, Industriförbundet

Jag arbetar på Industriförbundets Infocenter och representerar informationsförmedlarna, bibliotekarierna och intermediärerna här idag. Det är vi som tar fram informationen från källan och lämnar över till slutanvändarna. Det här har jag gjort under de senaste 25 åren och arbetet har förändrats väldigt mycket under den tiden på grund av tekniken. Det har det förstås gjort inom alla yrken. Men det är ändå spännande att se hur vårt arbete har förändrats.

På 1960-talet satt vi i bibliotek med böcker och tidskrifter från golv till tak och slog i referatpublikationer och uppslagsverk när vi gjorde sökningar. Det närmaste jag kom en dator då, var när överbibliotekarien på KIB gick genom korridoren och muttrade "Dator är byggd som motor, dator är byggd som motor". Han menade det grammatiskt. Dator skulle grammatiskt byggas upp som motor.

När datorerna senare på 1970-talet gjorde sin entré i kontorsvärlden blev biblioteken snart de datortätaste enheterna i företag och organisationer. Rymdforskningen hade genererat litteraturdatabaser som biprodukter och biblioteken kopplade upp sig till databasvärdarna. I Europa sökte vi i European Space Agencys databaser. Tillsammans med slutanvändarna sökte vi fram litteratur, avhandlingar i referatdatabaser, som täckte hela världen. Information, som vi tidigare inte hade haft möjlighet att leta fram. Efter något decennium startade företag, som enbart sålde litteraturdatabaser.

Nästa stora förändring på datorteknikområdet, som kom att påverka vårt arbete var Internet och World Wide Web. Vi kopplade upp oss mot Internet ungefär samtidigt, som Sverige blev medlemmar i EU. Internet gav också nya möjligheter, nämligen att alla har möjlighet att komma åt informationen. Vi, informationsförmedlare, arbetar nu mer med att tillhandahålla möjligheter att söka informationen och kvalitetsbedöma källor ofta i intranätlösningar.

Med Sveriges medlemskap i EU behövde vi snabbt få fram underlag från EUs institutioner, inte minst från EG-lagstiftningen. Så fort vi insett Internets möjligheter försökte vi aktivt påverka EUs olika institutioner och främst kommissionen att lägga ut sin information i fulltext på nätet. Det gick trögt till en början. Mycket handlade om rättvisefrågor. Norra Europa hade fler användare och mer bredband än södra Europa. Men med backspegeln i handen gick det väldigt fort från att Internet släpptes lös till att alltmer information från EU blev tillgängligt på Europasidan.

Men mycket återstår ändå innan EUs information och EG-lagstiftningen har länkats ihop på ett enkelt och ur slutanvändarna enkelt och självklart sätt.

Tillsammans med slutanvändarna har jag diskuterat behov och önskemål när det gäller att söka information på lagstiftningsområdet. Generellt återkommer önskemål om enkla vägar fram till texten oavsett vad för text det är. Europasidan får mycket uppskattning för att mycket finns tillgängligt där, men också kritik för att det krävs ganska mycket förkunskaper om hur EUs institutioner är organiserade för att hitta informationen. Vissa databaser får också kritik för att instruktionen om hur man ska

formulera en sökfråga är bristfällig.

Jag har sammanfattat diskussionen i fem tydligt uttryckta behov och därmed fem önskemål.

1. Länka i omvänd kronologisk ordning

Dvs länka från SFS till direktivet till KOM-dokument. Ofta kan slutanvändarna svensk lag väl. Därför vet man om man ser ett direktiv, som rör skatter att man återfinner det i den svenska skattelagstiftningen, i svenska miljöbalken osv. Däremot är det inte självklart vilket direktiv, som ligger till grund för en svensk lag. En länk från SFS till direktivet skulle underlätta.

2. Länka mellan EU-ländernas nationella lagstiftningar

Detta är ett starkt önskemål. Att se hur EG-lagstiftningen implementeras i de olika EU-länderna. I lobbyverksamhet är den kunskapen särskilt värdefull. Att på ett enkelt sätt kunna länka sig från sektor 7 i Celex-databasen till de olika ländernas nationella lagstiftning, ungefär så som Sema Group idag gör till SFS.

3. Registrera rättsfallen på artikelnivå

Rättsfallen finns kopplade till direktiven både hos Sema Group och Eurolaw, men enbart till direktivet i sin helhet. För att komma fram till vilken specifik artikel som berörs måste man gå in i rättsfall efter rättsfall för att se om det är relevant. Om kopplingen istället gjordes så att rättsfallen redovisades i relation till artiklarna skulle mycken tid och kraft sparas.

4. Snabba på processen med konsoliderade texter

I den svenska lagstiftningen är alla texter konsoliderade, likväl som man också kan se ändringarna i Rixlex. I EG-lagstiftningen sker precis tvärtom. Texten med ändringar finns och arbetet med att konsolidera texterna har påbörjats. Behovet är stort. En del företag i Sverige har arbetat fram konsoliderade texter inom sina respektive områden och säljer dem. Kommissionen arbetar med detta och på EUR-lex webbsida kan man hitta en del av dessa. Databasvärdarna integrerar också detta på ett enkelt sätt, hoppas jag/vi.

5. Enkla vägar till dokumenten

Om vi tar Europasidan först finns där mycket information, men till delar måste man kunna EUs institutioners organisation för att komma fram till dokumenten. Det är inte alltid man har den kunskapen, och man ska inte behöva ha den när man söker. Sökspråken i de olika EU-databaserna är dessutom olika. Här finns det problem med samordningen. Common Command Language, "CCL" låter underbart, det blir som på 1970-talet. Sökspråken är ett stort problem för slutanvändarna eftersom de söker mycket mer själva idag. Kraven på sökspråken och sökmotorerna blir därför större än tidigare, då bibliotekarier sökte information och var en mellanlänk.

Vi hoppas att vi inom en snar framtid får åtminstone en del av dessa önskemål tillgodosedda.

Biblioteken:

Ingrid Kabir, Stockholms Universitetsbibliotek

Vid den här presentationen vill jag utgå från mitt arbete att hjälpa studenter och forskare att söka EU-information. Det är den uppgiften jag har som ansvarig för Europeiskt dokumentationscentrum (EDC) vid Stockholms universitetsbibliotek.

Europeiska dokumentationscentra finns vid universitets- och högskolebibliotek och i Sverige finns nio EDC, och totalt i hela världen finns ca 300. De får EU:s offentliga tryck och håller detta tillgängligt för forskare, lärare, studenter och även för allmänheten. Tillsammans bildar alla EDC ett nätverk av informationscentra med uppgift att förmedla information och dokumentation rörande den Europeiska unionen.

I Sverige finns följande nio EDC:

Stockholms universitetsbibliotek/EDC

106 91 STOCKHOLM.

Tel: 08-16 27 52, Fax: 08-15 77 76

Webbplats: www.sub.su.se/kabir/eu.htm

Lunds universitetsbibliotek, Jur. inst./EDC

Box 207, 221 00 LUND.

Tel: 046-222 10 88, Fax: 046-222 11 65

Webbplats: www.jur.lu.se/biblioteket.nsf

Växjö universitetsbiblioteket/EDC

351 95 VÄXJÖ.

Tel: 0470-70 84 41, Fax: 0470-845 23

Webbplats: www.vxu.se/bib/bib_edc.html

Göteborgs universitet, Ekonomiska biblioteket/EDC

Box 670, 405 30 GÖTEBORG.

Tel: 031-773 48 55, Fax: 031-773 43 34

Webbplats: www.ub.gu.se/Ge/samlingar/

Linköpings universitetsbibliotek,

Kvartersbibl. A/EDC

581 83 LINKÖPING.

Tel: 013-28 10 96, Fax: 013-28 29 41

Webbplats:

www.bibl.liu.se/listart/ka/EDC/Edcstart.htm

Örebro universitetsbiblioteket/EDC

701 82 ÖREBRO.

Tel: 019-30 35 49, Fax: 019-33 12 17

Webbplats: www.oru.se/bib/edc/index.html

Uppsala universitet, Jur. biblioteket/EDC

Box 6508, 751 38 UPPSALA.

Tel: 018-471 20 05, Fax: 018-69 56 65

Webbplats: www.ub.uu.se/edc.html

Mitthögskolan, Biblioteket/EDC

851 70 SUNDSVALL.

Tel: 060-14 88 44, Fax: 060-14 88 40

Webbplats: www.bib.mh.se/edc/edc.html

Umeå universitetsbibliotek/EDC

901 74 UMEÅ.

Tel: 090-786 53 16, Fax: 090-786 66 77

Webbplats:

www.ub.umu.se/umubhem.htm

Varje EDC förses fortlöpande med EU:s officiella dokument och har fri tillgång till EU:s databaser.

Av de viktigaste dokumentserierna vid EDC kan nämnas Europeiska gemenskapernas officiella tidning (EGT), KOM-dokumenterna med kommissionens förslag till beslut eller andra åtgärder, lägesrapporter, och EG-domstolens rättsfallssamling. Huvudman för EDC-nätverket är Kommissionens Generaldirektorat för utbildning och kultur. EDC finns i alla medlemsländer men även vid universitetsbibliotek i länder utanför unionen. EDC har funnits vid Stockholms universitet sedan 1986.

Samlingen dokument och publikationer som kommer till vårt EDC placeras efter registrering och katalogisering i en speciell del av biblioteket och samlingen hålls enligt Kommissionens önskemål samlad. Samlingen ökar med ca 1 hyllmeter per månad.

Instrument för informationsökning – databaser

Vissa baser är publika och tillgängliga för alla att sökas i sedan personalen har hjälpt till med att ange användarnamn och lösenord. De viktigaste baserna är: Celex, CelexPlus, SCAD, ECLAS, EUDOR, RAPID, EUR-Lex, Epoque och OEIL. Alla baser hör till den Europeiska unionens officiella databaser. Baserna kan nås via: www.sub.su.se/kabir/eu.htm.

För att ge forskare och studenter ytterligare analyserande information är andra databaser, som ingår i ett universitetsbiblioteks standardutbud, viktiga komplement. Dessa baser kommer inte att beröras här.

Dessutom har ju universitets- och högskolebibliotek tillgång till en avsevärd mängd elektroniska tidskrifter, som kan användas för att söka information om EU.

Celex

Databasen Celex är en av våra allra viktigaste databaser för att söka rättsakter och rättsfall. Databasen är tillgänglig gratis för EDC och uppkoppling görs för studenter och forskare genom att kontakta bibliotekets personal.

Introduktionen av Celex i ett webb-gränssnitt under den första delen av 1998 var en mycket välkommen utveckling. Celex var från början (1981) tillgänglig bara på franska. Under 1982 kom den engelska versionen och sökspråket var det mycket komplicerade Mistral.

CelexPlus

Genom CelexPlus applikationen (<http://europa.eu.int/SmartAPI/CELEXapi-en.htm>) har en alternativ databas blivit tillgänglig för alla som vill ha tillgång till officiella texter som direktiv, beslut, förordningar och rättsfall. Texterna finns i HTML, PDF och i TIFF format. Texter finns från 1959 och på de elva officiella språken. Det måste observeras att det inte finns några hänvisningar till rättsaktens historik och inte heller hänvisningar till doktrin till domar i CelexPlus.

Epoque

Europaparlamentets databas Epoque hör också till de baser som vi som EDC har gratis uppkoppling till. Den nuvarande versionen är en telnet version som förhoppningsvis snart kommer att bytas ut mot det mer användarvänliga webb-gränssnittet.

En version med ett Webbgränssnitt håller på att utvecklas inom Elvyl-projektet. Mer om Elvyl (European Legislative Virtual Library) finns på: <http://elvil.sub.su.se/>.

SCAD

SCAD är en av Unionens officiella bibliografiska databaser. Officiella publikationer, rättsakter och akademiska tidskrifter inom juridik och statsvetenskap indexeras från 1983 och framåt. Basen finns i ett webb-gränssnitt och är tillgänglig gratis för alla. Basen är utmärkt men sökmenyer och presentation av träffar kunde förbättras. Det finns sedan en tid även dokument i fulltext.

ECLAS

Kommissionens bibliotekskatalog ECLAS är en utmärkt databas med möjlighet till sökning i valda fält. I en separat databas kan sökning göras av källor på Internet. Basen är tillgänglig för alla och lätt att söka i. Möjlighet finns för avancerade sökningar i valda fält med Boolesk söklogik. Det finns ett väl utvecklat thesaurus. I många fall finns länkar till texter i fulltext.

RAPID

Nyhetsdatabasen RAPID innehåller pressmeddelanden från institutionerna och det är respektive institution som gör pressmeddelanden tillgängliga för RAPID. Det är också respektive institution som är ansvarig för innehållet.

Källor på webben

Europa-servern

Den Europeiska unionens officiella webbsida. Alla institutioners hemsidor finns tillgängliga. En av de fyra ingångsrubrikerna är Policies. Informationen under rubriken Policies är till stor hjälp när en ämnesöverblick efterfrågas. Introducerande text med källhänvisningar till aktuell lagstiftning inom unionens kompetensområden finns med. För en första introduktion är den informationen mycket användbar. Europa-servern är långsam speciellt under eftermiddagar och kan också vara svår att använda för den som inte använder den regelbundet. Under rubriken *What's New* finns länkar till nya rättsakter, publikationer och dokument från institutionerna listade i ett kronologiskt register. Nyhetsinformationen är listad i omvänd kronologisk ordning med länk till dokumentets hela text och i många fall till text på de elva officiella språken.

EUR-Lex

EUR-Lex ger tillgång till EGT C & L i fulltext för de senaste 45 dagarna, traktat-texter, gällande lagstiftning, förberedande texter, konsoliderade rättsakter och domstolens senaste domar i fulltext. Sökverktyget till EUR-Lex är mycket trubbigt.

Gemenskapernas domstol

Domstolen presenterar de senaste domarna i fulltext sedan juni 1997. En förteckning över domar finns numera på domstolens hemsida. Domarna är listade kronologiskt efter nummer fr.o.m. 1953 och uppgift finns om publiceringsplats i ECR.

Förteckningen motsvarar den tryckta katalogen A-Z. Det är en mycket välkommen utveckling av domstolens hemsida. Ett arkiv har förberetts för länkning till domar i fulltext.

Europarl

Europaparlamentets hemsida har utvecklats kraftigt det senaste året. Sessionsdokument och betänkanden finns tillgängliga i fulltext. Dessutom finns den mycket användbara databasen Oeil, som gör det möjligt att söka lagstiftningshistoriken till enskilda rättsakter.

Den elektroniska publiceringen av dokument

Under de senaste två åren har den elektroniska publiceringen av rättsakter ökat kraftigt. Kommissionens generaldirektorat, Rådet, Europaparlamentet, Europeiska gemenskapernas domstol, Revisionsrätten, Ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén, Europeiska investeringsbanken, Europeiska centralbanken, Europeiska ombudsmannen samt byråer och andra organ publicerar sina dokument och publikationer i elektronisk form via sina respektive hemsidor. Det har blivit betydligt lättare att hitta efterfrågade texter och publikationer.

Kommersiella databaser

Vid universitetsbiblioteken finns i allmänhet tillgång till ytterligare databaser såsom: Celex via Rättsbanken, Justis Celex, Justis EC References SCAD från Context, EUROLAW, KnowEurope, Social Science Citation Index, PAIS, Social Sciences Index, Index to Foreign Legal Publications, databaser från Institute for Legal Information och LEXIS-NEXIS. m.fl. Alla dessa baser utgör ett kraftigt komplement till EU:s egna officiella databaser.

Digitaliserade textarkiv från institutioner, bibliotek och organisationer

Vid flera universitet och institutioner har digitaliserade textarkiv skapats. De är till stor hjälp vid informationssökning. I händelse av att ett dokument saknas eller är utlånat kan dessa digitaliserade texter vara ett stort stöd. Vid universitetsbiblioteket i Mannheim har ett imponerande arkiv lagts upp över ett urval viktiga rättsakter. Historiska institutet vid Universitetet i Leiden har även gjort mycket fina digitaliserade texter tillgängliga.

Virtual Library of the EDZ

University of Mannheim

Vid universitetet i Leiden har ett arkiv med digitaliserade texter över historiskt viktiga fördrag och rättsakter lagts upp. Jag använder dessa arkiv ofta i mitt informationsarbete. <http://www.uni-mannheim.de/users/ddz/edz/virbib/inhalte.html>

Leiden University, Historical Institute

History of European Integration Site: Historical Documents innehåller ett stort antal historiska texter från 1930 fram till Amsterdamfördraget 1997, som finns i fulltext. <http://www.let.leidenuniv.nl/history/rtg/res1/histdoc.htm>

Professionella nätverk

The European Information Association (EIA)

(www.eia.org.uk/ <http://www.eia.org.uk/>)

Medlemmarna är dokumentalister och informatiker från hela världen. Många arbetar vid Europeiska Dokumentationscentra eller andra informationsnätverk och åter andra är knutna till myndigheter eller företag. EIA:s mål är att verka för att utveckla, koordinera och förbättra åtkomsten till EU:s information. Kurser och konferenser ordnas i samarbete med EIPA (European Institute for Public Administration) i Maastricht, European University Institute och Europeiska kommissionens generaldirektorat för utbildning och kultur. EIA fungerar också som en brygga mellan kommissionen och EDC nätverket.

Europeiska dokumentationscentra har en unik och speciell roll bland EU:s informationsnätverk. Det är ett nätverk som absolut inte deltar i några kampanjer. Dokumentalister som arbetar vid universitets- och högskolebibliotek strävar efter objektivitet och allsidighet i sitt arbete att ge information och förklara och demonstrera informationskällor och söksätt.

Samordning av informationsförsörjningen

EU:s institutioner och myndigheter publicerar i ökande grad själva sina dokument och publikationer på sina respektive hemsidor. Detta sker mer och mer med hjälp av den nya tekniken. Om man vill hitta ett nytt direktiv t.ex är det oftast så att det först görs publikt tillgängligt på institutionens hemsida. Först efter några veckor kommer rättsakten in i Celex. En samordning behövs av institutionernas publicering och även databasers sökspråk. Även sökverktygen till de olika hemsidorna behöver samordnas. Fr.o.m. år 2000 kommer EGT C & L att distribueras i sin fullständiga form endast via CD-ROM. Den tryckta versionen av EGT C kommer inte längre att vara så fullständig som den elektroniska versionen. Den utvecklingen oroar ansvariga för EDC.

IT-utvecklingen vid Europas bibliotek

Telematics Application Programme, Europeiska kommissionen DG XIII

(www.echo.lu/libraries/en/libraries.html)

Varje medlemsland har en nationell fokuspunkt inom Telematics for Libraries.

För Sveriges del är det BIBSAM vid Kungliga biblioteket. Telematics for libraries – utvecklingsprojekt inom metadata

(www.echo.lu/libraries/en/metadata/metahome.html)

EBLIDA – European Bureau of Library, Information and Documentation Associations)

(www.eblida.org/) är en paraplyorganisation för nationalbibliotek, informations-, dokumentations- och arkivföreningar i Europa. Ämnen som copyright, kultur, telematik och IT-utveckling är de områden som EBLIDA främst ägnar sig åt.

Sammanfattning

Vid de stora universitetsbiblioteken där det finns EDC har vi kraftfulla resurser att

ge riklig information på grund av vårt stora utbud av databaser, akademiska tidskrifter i tryckt såväl som i elektronisk form. Vid de stora universitetsbiblioteken finns dessutom stora monografisamlingar med speciallitteratur. Bland de källor vi lätt kan nå ingår: primärkällor, sekundärlagstiftning, rättsfallstexter och analyserande akademiska texter i form av artiklar från akademiska tidskrifter, rapporter, festskrifter och monografier.

Önskemål för att ytterligare förbättra informationsutbudet från EU:s institutioner

- Fler digitaliserade rättsakter på EUROPA-servern upplagda och organiserade efter arkivexempel från Universiteten i Mannheim och Leiden.
- Fler konsoliderade rättsakter
- Sökvertyg som medger fältsökning för EUR-Lex, RAPID, EUROPA servern
- Samordning av söksätt för de officiella baserna
- Träfflistor som sorteras efter relevansnivå och även i omvänd kronologisk ordning
- Hänvisning till doktrin i texter till rättsakter som beslut, direktiv och förordningar på motsvarande sätt som det i rättsfallstexterna ges hänvisning till doktrin.

Forskarna:

Docenten Nils Wahl, Stockholms universitet

Jag har ombetts att tala om en forskares erfarenheter av informationsökande på nätet.

Som bekant finns det många typer av forskare. När det gäller IT-relaterade frågor torde det finnas tre typer av forskare.

Den första typen, som jag gärna själv skulle vilja vara, är den som har förmågan att ta till sig den nya informationen och teknologin som finns, att kunna förstå vad baserna kan ge för forskare, att kunna utveckla och använda informationen i sitt eget arbete. En sådan typ av forskare tror jag att Peter Seipel är. Jag tror att han har förmåga att utnyttja dessa databaser och verkligen lägga in det i sitt eget arbete.

Det finns en annan typ också som egentligen är den raka motsatsen. Som inte tar till sig de nya databaserna, fortfarande tillämpar principen om att forskning innebär att gå till källorna i mer bokstavlig bemärkelse. De går till bokhyllorna direkt och plockar ut det de behöver och analyserar informationen. Sådana forskare finns det ännu många av, men diskretionen förbjuder mig att säga vilka de är.

Det finns också en tredje typ, som förstår att det här borde de kunna men ändå inte kommer till skott. Forskaren försöker så gott det går att använda digitaliserad information på nätet eller i annan form, men inser efter ett tag att han bara har utnyttjat en bråkdel av det databaserna kan erbjuda. Jag är rätt säker på att jag själv är en sådan. Jag tycker det är intressant men jag finner många gånger tekniken svår.

Min utgångspunkt som forskare för att utnyttja information i elektronisk form är – och det är en viktig poäng tror jag – att informationen inte på något sätt är bättre för att den kommer i elektronisk form. Ulf Isaksson pratade om mängden och snabbheten av information. Som ett exempel från min egen verksamhet kan endast noteras att man inte längre ligger i framkanten av informationsflödet genom att prenumerera på EG-domstolens domar i stencilform. Nu får nämligen alla tillgång till EG-domstolens avgöranden genom domstolens hemsida samma dag som de avgörs. Även om detta naturligtvis är bra, tror jag att det ligger en fara i att man lätt kan förledas tro att hastigheten i informationsinhämtandet och mängden av information är ensamt saliggörande. För mig som forskare är det trots allt fortfarande så att analysen av den inhämtade information tar längre tid än själva inhämtandet.

När jag då ska forska i EG-rätt, och särskilt konkurrensrätt, dvs. det som utgör mitt forskningsområde, har jag vissa specifika behov. Jag går in på vissa typer av databaser och söker viss typ av information. Exempelvis är jag väldigt intresserad av information om EG-domstolarnas domar. Först och främst rörande de mål som nyss har avgjorts, men även avseende de mål som snart skall komma, samt generaladvokatens yttrande. I de fallen vill jag ha informationen så fort som möjligt. När det har kommit en dom eller ett yttrande vill jag – närmast självklart – ha det samma dag, om möjligt. I så fall är förstas CD-ROM-skivor inget alternativ för just den typen av information.

Jag behöver också material från Kommissionen. När DG IV exempelvis tar ett

beslut i ett konkurrensärende eller förbereder ny lagstiftning eller vad det nu kan vara fråga om, då vill jag också ha det närmast omgående, mer för att hålla mig à jour än egentligen att analysera just de här frågorna. Sen tycker jag också, och det har tidigare tagits upp på ett förtjänstfullt sätt, att det finns ett ökat behov av att ta reda på vad man gör i andra länder. Vad gör man med EG-domstolens domar på konkurrensrättsområdet eller i övrigt på nationellt plan? Vad gör man med ett antaget direktiv? Hur implementeras de i den nationella lagstiftningen om de nu över huvud taget implementeras? Finns det några nationella domar som belyser implementeringen av direktivet?

Mot bakgrund av de angivna behoven, vad är det då för databaser jag använder i min forskning?

Utifrån mina behov är det tydligt att Europaservern är synnerligen användbar. Jag studerar den regelbundet för att kontrollera om något nytt tillkommit. Särskilt användbar är just DG IV:s hemsida, som jag tycker är ett bra exempel på tillförlitlighet och klarhet, även om det i och för sig ofta kan vara som Ingrid Kabir säger, att man ibland kan få söka sig runt under olika rubriker för att hitta ett eftersökt dokument. Ibland redovisas samma typ av information under rubriken Nyheter, ibland kanske under rubriken Förslag eller något annat. Likafullt ingår det i min forskning att kanske inte varje dag, men i alla fall någon gång i veckan gå in på hemsidan och se vad som har hänt och om det har kommit in något nytt.

Jag tittar likaså alltid på EG-domstolens egen hemsida. Jag är fullt medveten om att domstolens domar finns på en rad andra ställen nuförtiden. Men vad jag uppfattar som fördelen med EG-domstolens egen hemsida är naturligtvis att där kommer domstolens avgöranden fortast möjligt. Det är svårt att få dem fortare någon annan stans. Dessutom kan man välja språk för att jämföra lydelserna mellan språken, vilket i sig ofta är väsentligt just vad gäller EG-domstolens domar.

För annan typ av information, sådan som inte nödvändigtvis är ny utan sådan där analysen fokuseras till innehållet och betydelsen mer än själva nyhetsvärdet, så jobbar jag nästan uteslutande med Rättsbanken. Jag vet att det finns andra databaser och jag har svårt att förklara varför jag är så fokuserad till just Rättsbanken. Möjligen är det för att jag alltid har använt just Rättsbanken och tycker att den fungerar bra. Visserligen kan den i vissa fall vara svår att söka i såvitt gäller just Celex, men där brister det sannolikt i utformningen just av Celex – inte nödvändigtvis Rättsbanken. En klar fördel är vidare att EG-rättsligt och svenskt material är samlat i en och samma bas.

Som i princip alla andra använder jag självklart även andra semi- eller icke-offentliga källor. Jag söker mig runt på nätet och försöker finna information, men den här typen av informationsinhämtande är utifrån mitt behov mer sporadisk. Från en forskningssynpunkt förefaller det vara av lite eller inget värde att finna information som man inte vet är fullständig och korrekt.

Vid användandet av skilda informationskällor och databaser har jag ofta funderat på fördelar och brister med olika databaser. Jag har spaltat dem i olika punkter.

Den första är *förekomsten av material*. Vad jag tänker på är mängden av material som finns i en bas. För mig är det oerhört viktigt att allt som finns ska finnas i basen. Varje lucka i basen är en brist i mitt arbete. Vad har jag för nytta av att söka igenom en bas där ett urval av de senaste tio årens rättsfall finns? Ingen alls. Jag vill

kunna se att jag har tagit med allt som jag behöver till forskningen för att verkligen vara säker på att jag inte har missat något.

En annan närliggande synpunkt är förekomsten av material. Mängden av material skiftar naturligtvis mellan de olika databaserna, men – närmast självklart – ökar värdet på en bas ju mer som läggs in. Särskilt gäller detta material som kanske inte annars är lätt tillgängligt. Som endast ett exempel från min egen verksamhet kan nämnas min tillfredsställelse när jag lyckades finna en finsk proposition på finska riksdagens hemsida. Om jag skulle använt den traditionella sökvägen, dvs. genom fjärrlån på biblioteket skulle söktiden förlängts med i vart fall tre veckor, jämfört med de få minuter det tog nu.

Förutom förekomsten av material är det för mig viktigt att veta att informationen är *uppdaterad*. Finns det något mer frustrerande än att genom andra kontakter veta att någon lagstiftning har förändrats, och samtidigt konstatera att databaserna inte har hunnit med. I EG-sammanhang tycker nog jag att en månad eller två är för lång tid mellan uppdateringar av information avseende nya rättsfall eller nya rättsakter. CD-ROM skivor är således ofta avsevärt sämre än, och ofta inte ens ett alternativ till, on-line tjänster. Möjligen kan detta låta väl krävande. När jag började forska i EG-rätt 1989 var man väl så tacksam när Celex-skivan kom – inte varje kvartal som man hade betalat för utan i princip varje halvår – men vid den tidpunkten var ju jämförelsematerialet papperskopior.

En annan sak som jag har reflekterat över, särskilt när man använder Celex och går in på gamla dokument, är *utseendet på dokumentet*. För mig är det ofta viktigt att kunna jämföra den sida som finns på skärmen med motsvarande sida i skriven information. Exempelvis tittar i alla fall jag ofta direkt på strukturen av kommissionsbeslut för att snabbt kunna söka mig fram till relevanta delar. I den tryckta versionen av ett kommissionsbeslut känner jag igen strukturen och ser jag beslutet framför mig kan jag direkt söka mig fram till dit jag vill komma. Får jag det på skärmen skrivet i versaler alltihop så tar det mycket längre tid. När tryckt och digitaliserad information skiljer sig åt utseendemässigt är det dessutom svårt att ge en korrekt referens till var ett visst uttalande återfinns.

Samtidigt som utseendet är viktigt när man söker sig fram, är det också så att varje form av likhet med det skrivna kan göra informationen svårare att läsa på skärmen. Vilket i sin tur medför ett krav på utskrift istället för att läsa det direkt på skärmen.

Snabbhet i sökning är också något jag tycker man har behov av. Även denna synpunkt har dock färgats av digitaliseringen. Förr i tiden var jag nöjd med att hitta något i biblioteket utan att begära fjärrlån eller köpa det genom handeln. Jag behövde "bara" åka hiss fyra trappor och gå upp till biblioteket, hitta hyllan och hämta informationen. Nu kan jag komma på mig själv med att bli irriterad för att för att det tar lång tid att söka sig fram till ett visst dokument. Men lika fullt är det så att sökningen tar tid. Nu vill jag direkt påpeka att det är många gånger mitt eget fel, för att jag söker på fel sätt. Jag kan inte behandla tekniken rätt. Men är det bara mitt fel? Eller är det möjligtvis de som har sålt mig programmet som inte har talat om vad programmet kan göra?

Som sagt, själva sökfunktionerna, där är det sannolikt så att det brister i *mina egna kunskaper*. Jag har sett på Karnovs senaste framställning att det kan gå väldigt

snabbt när man söker något, att man kan få en mängd information och komma ner på småområden, men jag kan bara notera att jag själv inte behärskar tekniken. Jag är också fullt säker på att jag inte är ensam om att inte behärska den. Av det skälet tror jag att inte att det är enbart mitt fel utan att även den som har sålt programmet och som inte på rätt sätt lyckas förklara hur man till fullo utnyttjar de funktioner som finns, har viss skuld. Ett stort teknikintresse kan inte vara en förutsättning för att kunna ta del av informationen. Om så, kommer knappast databaserna att utnyttjas till deras fulla potential.

En sista reflektion som jag vill göra är att vi har bara pratat om databaser här. Något man möjligtvis kan fundera mer på är publicering av utgående böcker, utgående tidskrifter etc. på nätet. Jag har personligen liten erfarenhet men jag har ändå sett olika databaser i USA, t.ex. där Cornell Law School har en utsökt hemsida. Hemsidan erbjuder ett helhetsupplägg med förarbeten, lagstiftning, praxis, doktrin och egen information. En sån databas tror jag inte finns i Sverige och det är möjligt att det inte gör. Oavsett vilket har dock jag insett att det finns mycket mer i databaserna än jag föreställde mig innan jag bevistade det här seminariet.

Massmedia:

Staffan Dahllöf

Öppna baser bryter tolkningsmonopol

Som frilansjournalist i Köpenhamn de senaste sjutton åren har jag arbetat en del med EG- och senare med EU-frågor. Jag har dessutom arbetat en del med fortbildning av svenska och utländska kolleger, bland annat med att söka nyheter och bakgrundsfakta om EU på nätet. Min utgångspunkt, och flertalets av kollegornas, är de allmänt tillgängliga, publika baserna, inte de abonnerade eller köpta tjänsterna.

Journalisters ingång till EU-rätten jämfört med andra användargrupper är ofta behovet av en klar åtskillnad mellan existerande rätt – vad gäller? – och beslutsprocessen – vad händer? Det ligger i journalistikens natur att fokusera på förändringar, i det här fallet lagstiftningsprocessen, mer än på den redan stiftade lagen. Förklaringen ligger dels i nyhetsförmedlingen som det primära i journalistikens dramaturgi. Men nyhetsförmedlingen kan också lite högtidligt sagt ses som journalistikens demokratiska legitimitet. Genom att förklara och omtala beslut som ännu är inte fattade, blir det i varje fall i princip möjligt att påverka skeendet för dem som är berörda.

Insyn i lagstiftningsprocessen, eller EUs öppenhet, är som vi vet en omdiskuterad fråga. Just nu är vi många som väntar på Prodikommissionens konkreta förslag till hur Amsterdamfördragets portalskrivning om rätten till information ska omsättas i gällande rätt. Det utlovade förslaget har dröjt. Det kan det finnas många goda skäl till. Nu uppges februari år 2000 som en sannolik tidpunkt för det väntade förslaget. En annan angreppspunkt har lämnats av EUs ombudsman Jacob Söderman. Han föreslog nyligen att öppenheten i EU skulle kunna styrkas med nya personalregler för de EU-anställda. I Södermans eget förslag till "kodex" föreslår han en skyldighet för EU-anställda att registrera både ingående och utgående handlingar.

I diskussionen om insyn i beslutsprocessen hörs ofta det grundläggande påstående att en verklig öppenhet, en verklig insyn i processen, får vi först den dag EU är vad namnet antyder; en genomförd politisk union. Det som idag uppfattas som de slutna rummen, de sekretessbelagda nationella positionerna, och dagordningarna som inte redovisas förrän efter ett möte har ägt rum, skulle vara det pris vi betalar för att vi har en delvis bevarad nationell suveränitet. Alltså måste lagstiftningen i EU vara slutna så länge det mellanstatliga samarbetet dominerar samarbetet.

Den diskussionen skall jag inte utveckla längre här, men vill påpeka att motsättningen mellan det federalt överstatliga, och det mellanstatligt nationella, inte är absolut när det gäller tillgång till information. Den behöver heller inte vara det. Det menar jag visas av några i och för sig ganska enkla åtgärder som EUs nuvarande finländska ordförandeskap har genomfört. De finländska ordförandeskapet redovisar nu kalendrar och dagordningar inte bara för ministerrådet, men också för Coreper och inte minst för de förberedande arbetsgrupperna under rådet. Mig veterligen är det första gången som det här upplysningarna görs tillgängliga på Internet, låt vara på en särskild avdelning av ordförandeskabets webb-plats som kräver ackreditering av yrkesverksamma journalister. Men det har nu blivit möjligt att se när de olika

arbetsgrupperna träffas, vad som står på dagordningen och inte minst viktigt, vem som är ordförande och naturlig kontaktperson för de olika arbetsgrupperna.

Detta är inte ett stort steg, men ett nog så viktigt verktyg när man ska försöka följa olika sakfrågor i EU. Felet med denna nya redovisning är bara att den mer har uppstått som en följd av finländsk välvilja än som resultat av gemensamma politiska beslut. Det finns skäl att vara osäker på vad kommande ordförandeskap kommer att genomföra på det området.

Vad gäller information om den gällande rätten i EU har jag ingen anledning att repetera den bakgrund vi har hört beskriven tidigare i dag. Men det bör kanske sägas att informationshanteringen inte bara har exploderat under den förhållandevis korta tid jag har varit verksam som journalist. Även talet om informationssamhället och ideologiseringen av begreppet IT har genomgått en motsvarande explosiv utveckling. Jag säger det inte för att raljera, men för att i någon mån visa att det inte alltid är så att de stora rubrikerna överensstämmer med praktiken. Det kanske mest uppenbara exemplet på klyftan mellan ord och handling är de beslut som i Sverige har kommit att kallas för personuppgiftslagen, PUL, och det bakomliggande direktivet från 1995. Såväl direktivet som den svenska lagen är enligt min uppfattning utslag av en teknikfientlig och antidemokratisk tankegång.

Mot den bakgrunden vill jag försöka summera vad man som journalist kan önska sig. Föga förvånande överensstämmer de önskemålen med vad andra inledare har gett uttryck för: snabbhet, pålitlighet, och tillgänglighet.

Helt konkret kunde man önska sig:

- Enhetlig layout och design*
- Enhetligt utformade sökmotorer och sökkriterier*
- Genomförda hyperlänkar eller "application interface" i löpande text.*

Det kan idag vara rätt tungt att som användare hoppa mellan nyhetsbaser, rättsdatabaser och institutionernas egna hemsidor, när de tekniskt möjliga direktvägarna inte är utnyttjade som de kunde vara.

Å andra sidan ska man vara lite försiktig med sina önskemål. Det finns alltid en risk att önskemålen går i uppfyllelse på ett sätt som man inte hade förväntat. Strävandena efter enhetlighet och överskådlighet får i det här fallet inte gå ut över innehållet. Då riskerar vi att hamna ur askan i elden.

Den nya kommissionen under Romano Prodi har kommit med många positiva och lovande uttalanden inte minst om öppenhet i systemet. Men vi har också sett att man har centraliserat funktionerna på den s.k. talesmannatjänsten i Bryssel, alltså det organ som mer eller mindre är satt att föra ut kommissionens politik till en fäkunnig allmänhet. Vi har sett presskonferenser à la Vita Husets i Wasington; en kommunikationsmodell som i sin tur exporterades till NATO under Kosova-krisen. Vi har sett mer av strömlinjeformning och förpackning som är tilltalande lättåtkomlig men där innehållet offras. Inför den utvecklingen vill jag hellre slå vakt om den nuvarande förvirringen och oöverskådligheten än att riskera en enhetlighet som leder till informationsförmedlingens enfald. Det behöver inte att gå så, men risken finns. Enhetlighet och harmonisering är inte alltid av godo. För egen del vill jag inte gå miste om den användbara sökmotorn i parlamentets databas OEIL, ("Legislative observatory") eller om sökmöjligheterna på domstolens webb-sidor där man som lek-

man snabbt och förhållandevis enkelt får upp relevanta domar i fulltext.

Viktigaste dock, när jag nu har en möjlighet att formulera önskemål, är naturligtvis att få en enkel och gratis tillgång till det som alla har pratat om idag, nämligen Celex. Det finns möjligen tekniska, administrativa, historiska skäl till att Celex inte är allmänt tillgänglig på nätet. Men jag har svårt att se ett rationellt och politiskt förankrat motiv till att det ska förbli så.

De föreslagna förändringarna av Eurlex till en ny central rättsdataportal, och det nya öppna systemet kommer möjligen att tillmötesgå en del av det jag önskar. Uppgifterna om förändringar i den riktningen som vi har hört om tidigare i dag låter nästan för bra för att vara sanna. Men den föreslagna uppdelningen av den kommande Eurlex IS i en Basic-del och en Expert-del, låter ana att här kan finnas ugglor i mossen.

Jag har inget emot att en sådan uppdelning sker. Möjligen kommer jag inte själv att ha kapacitet, tålamod och kunskap nog till att använda Expertversionen. Men jag vill ha möjligheten att kunna göra det.

Nu kan många av er hävda att jag framfört här är ett skrämsintresse gentemot andra skrän. Varför ska nu journalister ha möjlighet klampa in på sånt som advokater, företag, informatörer, myndigheter hittills har haft monopol på, och delvis finansierat? Den invändningen är befogad, i någon mån. Men en sådan intressemotsättning existerar också inom skräna. Det existerar ju i dag en skillnad mellan EU korrespondenter i Bryssel som har en direkt tillgång till snabb information och oss andra som sitter en bit utanför EU-huvudstaden.

Samtidigt gör den möjliga öppningen det möjligt för våra uppdragsgivare, den läsande, lyssnande, tittande, och inte minst betalande allmänheten att kontrollera vad det är vi torgför. Med öppna och tillgängliga baser bryter vi inte bara advokaters, informationsförmedlars, och bibliotekariers tolkningsföreträde. Som journalister avhänder även vi oss vårt eget tolkningsmonopol. Det ser jag som ett stort demokratiskt framsteg.

Slutsats alltså: Gör Celex till en del av allemansrätten i EU. Hänvisa persondatadirektivet till paperskorgen.

Diskussion

Johan Gefvert, Föreningen Auktoriserade Revisorerna FAR: Min fråga riktar sig till Kommissionens företrädare och utgår från att flera idag har sett det som principiellt viktigt att informationen är gratis. Jag tror personligen att det är omöjligt att stoppa och vill bara fråga hur Kommissionen ser på det och när kan man tänka sig att det blir så?

Henric Stjernquist: Först och främst är det inte kommissionens utan institutionernas samlade syn som är viktig, i alla fall för det som Publikationskontoret producerar å alla institutioners vägnar. Så det är ett beslut i någondera riktning som får tas av vår styrelse där generalsekreterarna för alla institutioner sitter. Och den officiella syn som finns i dag är att så mycket som möjligt av laginformation ska vara fri på elektroniskt medium medan det som betraktas som värdehöjande information av typ analys av dokumenten, länkar mellan dokument osv fortsatt är något man får betala för. Och jag har svårt att tro att det finns några tendenser till grundläggande förändring på den sidan.

Johan Gefvert: Jag förstår att det är svårt att svara på men jag kan ändå se många dokument idag som inte är värdehöjande men där man ändå tvingas till en avgift för att komma åt dokumenten. Och det rimmar väldigt illa med ambitionen att få en ökad öppenhet inom EU och en större folklig förankring för EU som mellanstatlig organisation. Är det många motsatta intressen som gör att dessa ambitioner inte riktigt sammanfaller? Detta kanske inte är en konkret fråga men visar kanske ändå på att ekvationen inte går ihop.

Börje Alpsten: En naturlig följdfråga kanske: Är databaserna uppbyggda så att det inte är möjligt att göra skillnad på det som är analysdata och det som är grunddata? Krävs det en omstrukturering?

Henric Stjernquist: Jag skulle snarare säga att tendensen till integrerade portaler kan vara ett första steg till att öka andelen fri information. Eftersom det blir en enda inkörsport där man kommer att hitta information som både är gratis och som kostar pengar. I princip använder man samma sökmotor.. Om man gör vad som anses vara en enkel sökning på bara titel och text och inte använder det som anses som värdehöjande information är det gratis. Använder man expertgränssnittet så ska man betala för det. Och sedan får man betala för vissa dokumentformat. TIFF-formatet anses t.ex. som värdehöjande eftersom det är en exakt faksimil av originalet medan PDF kan ges gratis. Har man väl etablerat principen att fri och kostnadsbelagd information kan samsas i samma system blir det också lättare att flytta gränserna

mellan vad som är gratis och avgiftsbelagt.

Gunilla Ripvall: Jag tänkte bara kommentera rent generellt prisfrågan genom att referera till en personfrån Carlssons Förlag, Stefan Carlsson, som deltog i ett seminarium i måndags på KB. Han pratade om olika publikationsformer och priser. Han menade att boken har ett pris på runt 300 kr. Med ett löbladssystem kan man sälja precis samma innehåll för ca 2.000 kr. På CD-ROM kan fortfarande samma innehåll säljas för upp till 5.000 kr. Men ska det ut på webben ska det vara gratis. För mig var det värt att reflektera över. Jag har inte gjort någon analys, men det är i alla fall samma innehåll.

Börje Alpstén: En fråga till Henric Stjernquist: Är frågan om gratis eller inte gratis aktuell nu och kommer den att tas upp senare?

Henric Stjernquist: Man får ta ställning till den när man skapar den nya integrerade tjänsten eller portalen. Men det blir då snarare en finjustering än en radikal förändring av av politiken för vad olika dokument ska kosta.

Staffan Dahllöf: Jag är nyfiken på vilken nivå man som användareska gå in för att få det önskade politiska utfallet. Är det något som måste upp på ministerrådsnivå eller vem är det vi ska påverka?

Birgitta Eilemar, Justitiedepartementet: Vi har en rådsarbetsgrupp för rättssinformation. Min bedömning är att det är fler medlemstater idag som är intresserade av att Celex ska vara gratis för sina landsmän. Så nog är frågan på dagordningen.

Lars Klasén, Sema Group Infodata: När det gäller gratisfrågan ska man vara medveten om att det finns en risk för att informationsförsörjningen försämrats generellt om man släpper allting gratis omedelbart. Det skulle nämligen slå ut de kommersiella aktörer som idag tillhandahåller databaserna, tillför mervärde och gör analyser. Därför tror jag att Kommissionens taktik är att genomföra detta som en gradvis process, vilket jag tror man gör alldeles rätt i. Detta är också något som de som idag ropar "gratis nu" borde ta i övervägande – och följaktligen lugna ner sig lite.

Thomas Carlén-Wendels, Konsultbyrån för Marknadsrätt: Jag skulle vilja ställa en fråga, framför allt till Sema, angående formateringen av materialet. Vi har varit inne tidigare idag på att dokumenten kommer i egendomligt format. Framför allt har jag saknat sidhänvisningar. Detta dels därför att jag inte kan referera till anvisade platser i en proposition exempelvis, dels för att jag inte kan hitta och orientera mig i dokumentet med ledning av annans sidhänvisning. Vidare har dokumentet även i elektronisk form en innehållsförteckning med sidhänvisningar till tryckt format som då inte alls stämmer. Detta irriterar mig. När kan man räkna med från Semas och andras sida, att materialet ska komma i vart fall sidformaterat så att sidan 37 är markerad som sidan 37?

Marie Sahlsten: Idag hämtas materialet från Riksdagen och departementen och det

ser ut som det gör. Förändringar är på gång, just för att förbättra möjligheten att se sidhänvisningar. Vi kommer att kunna se sidhänvisningar om någon månad, i slutet av november.

Börje Alpsten: När du talar om sidnumrering, är det fråga om en överensstämmelse mellan det tryckta och det som finns i banken, eller är det något annat?

Marie Sahlsten: Det är hänvisningar så att man kan jämföra med den tryckta versionen.

Dag Brodin: Vad som är intressant är skillnaden mellan det tryckta och det digitala. När informationen blir tillgänglig över nätet i gratis form eller närmast gratis, får man antagligen i första hand lägga in textfilerna som de är, utan direkt överensstämmelse med trycket. Det blir skillnader. Vad vi gör på Fakta är att såväl propositioner som NJA-referaten scannas och läggs in sidhänvisningar för att få den effekt du eftersträvar. Men det är ett problem. Det är ett betydligt större arbete att göra på det här sättet. Juristerna vill gärna ha hänvisningar, men jag undrar hur pass länge det kommer att kunna leva kvar i de här formerna. Det är just sådana mervärden som jag tror att det är svårt att få till i publikt tillgängliga tjänster. Det är sådana mervärden som man bara kommer att kunna få antingen hos institutionerna mot betalning eller via förlagen som mervärdestjänster. Det blir ett problem att göra det här rationellt annars.

Thomas Carlén-Wendels: Jag kan tänka mig att publicera i tryckt form utan sidhänvisningar styckevis. Om man i allt offentligt tryck numrerar varje stycke skulle man kunna skapa en enhetlighet oavsett om det är tryckt eller digitalt. Men det är kanske något ni inte kan göra något åt.

Birgitta Eilemar: Det finns inga planer på att styckenumrera, men jag har antecknat det.

Lars Klasén: Min fråga är i första hand riktad till Ingrid Kabir. Du har ju för Stockholms universitetsbiblioteks räkning arbetat fram en söksida/länksida som hänvisar till EU-information på nätet och även i databaser. Nu finner man ju mängder av liknande sammanställningar ute på nätet, i synnerhet sådana som är gjorda av bibliotek, myndigheter och andra offentliga organ. Arbetar du tillsammans med några av upphovsmännen till dessa? Kan du i övrigt kommentera detta? Enligt min åsikt är det ganska stora och i många fall onödiga resurser som spenderas på att alla var för sig håller på att arbeta fram sådana sökplatser/länksidor.

Ingrid Kabir: Det är verkligen så att EU-länkarna från European Documentation Centre (EDC) vid Stockholms universitetsbibliotek skräddarsys för att vara till hjälp i vårt dagliga informationsarbete. Arbetet tar inte så mycket tid eftersom vi försöker att hålla länklistan smal. Jag kan också berätta att Stockholms universitetsbibliotek sedan januari 1999 är ansvarsbibliotek för juridikämnet. Vi kommer att skapa en portal för juridiska källor på Internet och källorna kommer att registreras i Dublin

Core-formatet. Det är ett format som är en internationell standard för registrering av texter på Internet. Vi kommer att samarbeta med dokumentalister och bibliotekarer som arbetar med juridikämnet vid universitets- och högskolebibliotek i Sverige. Andra intresserade är naturligtvis välkomna att bidra med tips och förslag. EDC ingår inte i det arbetet men självklart kommer vi att skapa ingångar till källor som rör europarätten.

Det är sant att det finns dubblingar mellan länklister som produceras vid biblioteken. Jag vet inte vilka tjänster du tänker på men själv tänkar jag på Svesök och arbetet med ansvarsbibliotekens länkkataloger. Det är ju personal från ansvarsbiblioteken som bidrar med att registrera för Svesök. Vi har också det mycket intressanta Elvyl-projektet vid Stockholms universitetsbibliotek. Det finns verkligen anledning att diskutera samarbete. Det håller jag med om. Vi ska inte sitta och dubbla arbete när vi har relativt knappa resurser vid universitets- och högskolebiblioteken.

Hans Stenberg, Linköpings universitet: Jag har en kommentar och några frågor om utvecklingen. Har man varit med från början innan materialet fanns på nätet och gått igenom kortregister och sådana saker när man forskade så är det en sak jag tyckte var värdefullt då och som har fallit bort nu. Det är att medan man letar efter något ser man så mycket annat. Jag tycker man blir smalare när man går rakt på den fråga man söker på.

Sen skulle jag vilja fråga följande, särskilt till Kommissionen:

Hos Kommissionen och andra av gemenskapens organ har det samlats väldigt mycket kunskap och erfarenheter. En stor databas som lär finnas men som jag inte själv har undersökt gäller översättningarna. Det lär finnas en jättebas för alla översättningar, standardiserad, som heter Tesauros om jag inte helt tar fel. Är det något som man kan tänka sig göra allmänt tillgängligt? För det är en otrolig guldgruva om man ska laborera med flera språk att ha tillgång till fasta översättningar av ett antal uttryck. Är det något man kan få tillgängligt?

En annan fråga gäller gemenskapsdomstolens domar. I den tryckta versionen finns i början ett antal ledförklaringar, alltså de centrala punkter som domstolen har avgjort. Kan det också vara något man kan få med redan från början i databasen? Då har man lättare att söka.

För det tredje skulle jag vilja fråga: det är väldigt många institutioner, advokatbyråer etc har egna hemsidor där man bearbetar material på olika sätt. Man visar sin duktighet genom att behandla olika ämnen. Skulle det kunna inrättas något slags register där man hade möjlighet att se vilken advokatbyrå eller revisionsbyrå eller vad det är som har varit inne och särskilt behandlat något speciellt område för att därmed komma åt den kunskap som redan finns på nätet. men som man inte vet var den finns.

Förutom detta ska jag tillägga att om jag försöker hålla mig uppdaterad genom att gå in och titta på kommissionens "Rapid"-sida, eller pressmeddelandesida. Jag tycker att det är en väldigt bra källa, och där kan jag läsa idag vad jag får läsa i tidningarna i morgon.

Henric Stjernquist: Jag kan börja med frågan om domarna. Sammanfattningen ska

vara där redan nu. Möjligen har vi haft något fel i första versionen av Web-gränssnittet som gjorde att den inte kom med alla gånger. Men normalt sett ska domstolens dokument alltid överensstämma med den tryckta utgåvan. Om det inte är på det viset är jag tacksam för att få något exempel som vi kan undersöka.

När det gäller översättningsdatabaser så har kommissionens översättningstjänst en hel uppsjö av interna arbetsredskap. Just Tesaurus känner jag inte alls till.

Karin Jönsson, Lunds universitet/EDC: Beträffande EU-Karnov nämnde Dag Brodin att det finns officiella översättningar och icke-officiella översättningar. Framgår det tydligt för användaren när man får upp en icke-officiell översättning?

Dag Brodin: Man kan säga så här. I EU-Karnov är de icke-officiella översättningarna i flertalet fall nu de som nu har blivit de officiella. Ursprungligen gjordes det här jobbet för ett och ett halvt år sedan. Då var många av dem inte officiella ännu. Men som svar på din fråga: nej, det är inte markerat i varje enskilt fall för det är så att säga inarbetat i de flesta fall i grundakten. Men som du säger är det inte klart markerat. Men det är en bra notering som jag tar med mig.

Börje Alpsten: En fråga till Henric Stjernquist och kanske också Albrecht Berger: Det handlar om det som sas i morse om integration. Jag är inte säker på att jag uppfattade vad som kommer att hända. Finns ett beslut på att man ska arbeta med en viss inriktning? Hur kommer de nationella systemen in i bilden? Har man överenskommelser med de olika nationerna om upplägg och dataleveranser? Nästa fråga: När kan det vara i luften?

Henric Stjernquist: När det gäller det vi kallar EURLEX IS har det fattats beslut om att projektet ska genomföras i tre faser till 2002. Då ska man ha en fullständig integration av de tjänster som finns idag. En gemensam portal och en total integration av de dokument och arkiv och format som finns tillgängliga.

Börje Alpsten: Även de nationella systemen?

Henric Stjernquist: Det är en annan sak. Det är EULEX-projektet. Men det är begränsat till nationellt genomförande av direktiv.

Albrecht Berger: Detta projekts fas 2 (som inte ska förväxlas med Eur-Lex-projektet) påbörjades nyligen och kommer att pågå till september nästa år. Resultatet av projektet kommer att bli ett pilotsystem som ger direkt tillgång till nationella lagtexter i samband med EU-lagar i fyra nationella databaser (F, D, I, UK). Pilotsystemet kommer senare att utökas till ett system som i full drift täcker alla medlemstater.

BILAGOR

Presentationer

Eurolaw, ILT

Morten Ragnhildrød

Eurolaw is the full text legal database of the European Union. It is comprised of Celex (the EU's official database), plus much, much more.

ILI have collated information from other EU sources, and ultimately "packaged" the database in a more user-friendly format, and have added in some management functions.

The content of Eurolaw (base product) is as follows:

- Celex Sector 1; Treaties
- Celex Sector 2; External Relations (Agreement with non-member states)
- Celex Sector 3; Secondary Legislation (Directives, regulations and decisions)
- Celex Sector 4; Supplementary Legislation
- Celex Sector 5; Proposed Legislation
- Celex Sector 6; Case Law (Court of Justice and Court of First Instance)
- Celex Sector 7; National Implementation (appended to Celex Sector 3)
- Celex Sector 9; Parliamentary Questions (written and oral)
- Celex Sector 10; C-Series Official Journal (Information & Notices)
- Celex Sector 11; European Court of Human Rights (Judgments and text)

- Hypertext links from CE Marking Directives to associated standards (bibliographic)

In addition, ILI have added information from other sources, namely:

- Annexes & Tables (scanned images from the Official Journal)
- DTI Spearhead Database (UK Government implementation)
- Bulletins from Court's Information Service (absent & recent cases not on Celex)
- Explanatory Memoranda (Commission's overview of proposed legislation)

Eurolaw is available as a base product, and any combination of the ILI additions can be added to the base product, at additional cost.

Eurolaw is fully searchable and the database records are presented in a clear, easy to read format with hypertext links to other related pieces of legislation.

ILI have also added management features within the software:

- *Notepad*: allows the user to add up to 600 words of text to any record on the database, the text in turn becoming fully searchable. This allows Eurolaw users to cross-reference documents.
- *Bookmark*: allows the user to create any number of lists of documents on Eurolaw for specific updates. Once the Bookmark lists are set up ILI will alert users to futu-

re changes to the legislation, offering a "tracking service" (on the internet version ILI will e-mail details of the changes to the user).

Eurolaw is available on CD, with quarterly or monthly updates, or alternatively available on the internet (monthly updates). Eurolaw can be accessed under a "single-user" licence or can be networked to give "multi-user" concurrent access, the latter version attracting a network licence fee per site.

Karnov, EU-Karnov och InfoLex. Svenska och EG-rättsliga databaser, Fakta Info Direkt

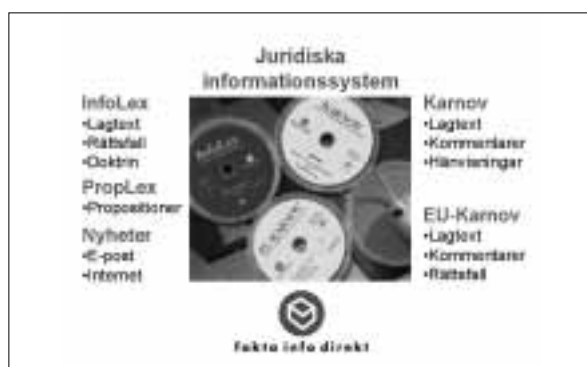
Dag Brodin

Jag ska nämna några ord om Fakta Info Direkt. Det är ett juridiskt förlag som tillhör den internationella koncernen The Thomson Corporation. Andra förlag i vår koncern är t.ex. Sweet & Maxwell och West Group. Koncernen är ett av världens stora juridiska förlag.

Utom det jag kommer att visa här idag ger Fakta ut t.ex. Svensk Författningssamling och i år också SOU Ds. Förutom den digitala versionen ger vi också ut Karnov i bokform. Samma sak gäller för EU-Karnov. Dessutom ger vi också ut den nya röda lagboken, Sveriges Lagar. Vi har även en utgivning sedan 20 år tillbaka av de s.k. företagarhandböckerna som vänder sig till icke-jurister i första hand.

Idag ska vi tala om juridiska digitala produkter – det vi kallar Faktas Juridiska informationssystem. Vi har tidigare i dag hört från publikationskontoret att man pratar mycket om att integrera olika system med varandra. Det är vad vi också satsar på. Vi försöker få de olika rättskällorna att fungera som kugghjul länkade till varandra. Vi arbetar mer och mer med att integrera våra juridiska digitala produkter. Ni som har sett våra juridiska produkter tidigare eller redan använder våra produkter har märkt att de utvecklas i den riktningen hela tiden.

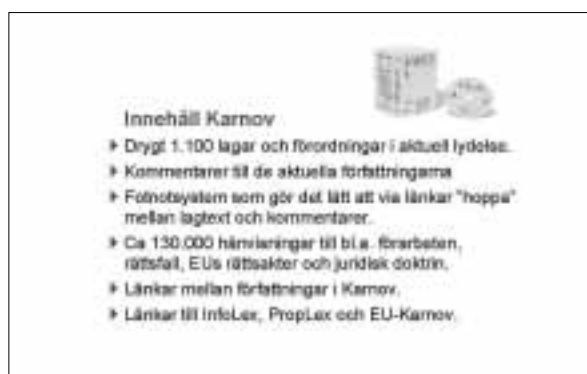

Vad som ingår i vårt Juridiska informationssystem är först och främst InfoLex.

Här hittar vi bl.a. lagtext, rättsfall, myndighetsföreskrifter och referenser till doktrinen. Vi har också det vi kallar PropLex där det finns ca 1.300 propositioner i urval från 1915.

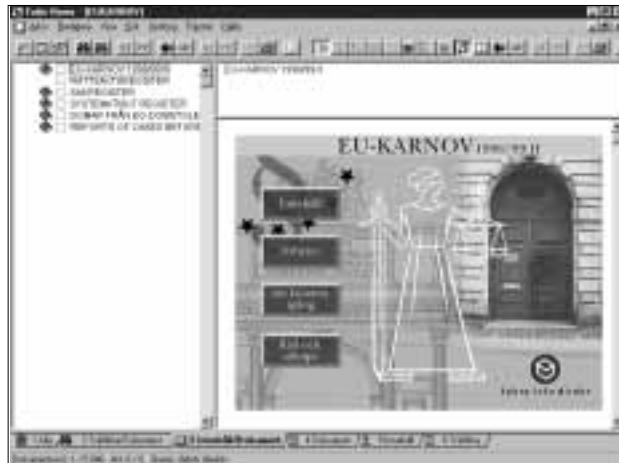
Sedan har vi Karnov som bygger på ett danskt koncept som funnits sedan 1930-talet. I Karnov ingår lagtext till ca 1.100 författningar med kommentarer och även hänvisningar till andra rättskällor som annan lagstiftning, författningssamlingar, rättsfall, propositioner och doktrin.

Den senaste delen i den här produktfamiljen är EU-Karnov, där vi har samma koncept som i svenska Karnov med lagtexter och kommentarer, men på EG-rättens område. Förutom de grundläggande fördragen finns här ca 500 rättsakter som är konsoliderade. Dessutom finns det i den digitala versionen även ca 2.800 rättsfall från EG-domstolen och första instansen på svenska och engelska.

All information i de olika databaserna knyter vi ihop genom att länka produkterna till varandra. Och för att få det här använder vi ett informationsverktyg som heter Folio Views. Det är ett av de kraftfullaste sökprogrammen för fritextdatabaser på cd-rom. För det är ju cd-romprodukter jag pratar nu om, dvs kvartalsvis uppdaterade cd-romprodukter.

Härefter genomfördes en demonstration av olika funktioner i Faktas Juridiska informationssystem.

Sammantaget innebär detta att det Juridiska informationssystemet är ett integrerat system som gör att man snabbt kan flytta sig mellan den svenska rätten och EU-rätten. Dessutom kan man lätt få vägledning av kommentarerna som finns i Karnov och EU-Karnov.

Fråga: Går det att lägga in allt det här på hårddisk? Nationalencyklopedin har ju sex CD-ROM som alla går att lägga in på hårddisken.

Svar: Ja. Totalt tar det ungefär 800-900 MB i utrymme.

EGrätt online, Sema Group

Maria Sidemo

Med den här presentationen hade vi tänkt lätta på dimman kring EU-information och svensk rätt. Vi är båda jurister och har jobbat med juridisk information i varandra elva år.

Jag tror de flesta i salen har hört talas om Sema Group och ni andra har säkert hört talas om vår portal InfoTorg, Sveriges största samlingsplats för juridisk information.

Sema Group är en internationell koncern som bl a jobbar med utveckling av informationssystem. Med den breda kompetens som finns inom företaget har vi stora resurser att kunna utveckla användarvänliga informationssystem.

Det vi ska tala om idag är InfoTorg, portalen där vi når all information online.

InfoTorg representerar elitserien inom information. Vi representerar de tyngsta spelarna såsom Patent- och Registeringsverket, Riksdagen, och naturligtvis EU m fl. Under InfoTorg finns nu även LEXIS-NEXIS som också är världens största on-line-tjänst med både juridik och affärsinformation

All den här informationen når ni via vår portal. Vi finns på adress www.infotorg.sema.se.

År 1995 skulle EU-kommissionen välja en distributör av deras online-information i Sverige. EU-kommission valde Sema Group. Detta innebär att vi kan förmedla Celex på alla EU-ländernas språk och EUDOR, en beställningstjänst av EU-kommissionens dokument on-line. Jag ska därför inte tala mer om vad Celex och EUDOR innebär eftersom vi har gått igenom det tidigare idag.

På Info Torg hittar ni Rättsbanken. Det är ett av de viktigaste verktygen för er som arbetar med svensk och EG-rättslig lagstiftning. Det beror på att Rättsbanken innehåller svensk lagstiftning, svenska rättsfall från HD, hovrätter, arbetsdomstolen, regeringsrätten osv; svenska förarbeten som propositioner, utredningar och andra förarbeten som är viktiga för författningarna. Vi har även referenser till doktrin till både svensk- och EU-litteratur. EG-lagstiftning naturligtvis, EG-rättens rättsfall, EG-domstolens domar, första instansens domar, EG-rättens förarbeten som KOM-dokument till exempel, och även en nyhetslista där man kan gå in och titta på vad händer inom det svenska området och vad har hänt på det EG-rättsliga. Som ni ser har jag skrivit Celex bakom de delarna där det står EG-rättslig information. Det beror på att vi har en integration där vi har både det svenska materialet och det EG-rättsliga materialet Celex i samma källa. Celex har vi också pratat om tidigare och jag kanske kan upprepa kort att det som finns i Celex är de grundläggande fördragen, Romfördraget, Maastrichtfördraget, Amsterdamfördraget och den sekundära rätten, direktiv, förordningar, beslut som är grundläggande för den svenska rätten idag, rättsfall från EG-domstolen och första instansen och uppgifter om när ett visst direktiv har implementerats i ett lands lagstiftning. Rättsbanken när ni online. Rättsbanken uppdateras dagligen. Varje månad uppdateras den med tusentals dokument. Eftersom det senaste materialet är det som väger tyngst är det bra att också veta att när man använder Rättsbanken vet man att detta är det senaste materialet jag kan komma åt. Rättsbanken innehåller inget urval utan innehåller allt material som har att göra med EG-rätten och den svenska rätten. Det finns ingen risk med anledning av detta att missa något som kan vara avgörande.

Marie Sahlsten:

Vi skall nu visa lite exempel på hur det ser ut i Rättsbanken. Det vi ser här (vissa bilder utelämnade) är vår inloggnings sida när man kommer till InfoTorg. Det finns mer information om oss och våra produkter på vår hemsida. För att söka i systemet måste man vara inloggad. Vi loggar in och kommer till en meny, en förteckning över vilka tjänster vi är behöriga till.

Vi väljer Rättsbanken. Nu har vi kommit till Rättsbankens meny.

Menyn är uppdelad i en nyhetsdel och en sökdel. Vi börjar att titta på nyhetsdelen. Här finns en funktion som gör att man kan få fram senaste nytt, vi väljer t.ex. EuropaNytt.

Här presenteras ett urval ur senaste uppdateringen av Celex. Vi har valt ut nya direktiv, förordningar, beslut och rättsfall primärt. Det är väldigt många dokument som uppdateras varje vecka i Celex, runt ett hundratal nya dokument och ungefär tusen ändringar. Vi kan välja om vi vill se nyheter senaste veckan eller ännu längre tillbaka i tiden.

Nu visas en träfflista över de olika dokumenten. I listan beskrivs vilken databas man har sökt i, rubriken och Celexnumret. Vi klickar på celexnumret för att komma vidare till själva dokumentet.

Här visas en förordning från den 18 oktober. I första skedet finns enbart de sk analysuppgifterna med, men dokumentet kopplar successivt med fulltexten.

Vi går tillbaka till menyn antingen genom att backa eller klicka på knappen för Ny sökning.

En annan nyhetskälla är LexNytt. Det är information som vi får i samarbete med ett företag som heter Nota Bene. Nota Bene bevakar vad som händer inom det rättsliga området i Sverige och även inom EU, de skriver en artikel om vad som har hänt och den informationen finns tillgängligt i Rättsbanken.

Till varje artikel finns en länk till originaldokumentet t ex en dom från EG-domstolen. Domen ser här ut som den gör i tryck. Det finns en länk från alla Nota Benes artiklar till originaldokumentet, även för den svenska bevakningen, t ex domar från regeringsrätten.

Vi visar nu en sökning. Rättsbanken omfattar ett 40-tal databaser eller olika informationskällor. Vi väljer Celex på svenska från Rättsbankens meny. I Rättsbanken finns både den svenska och den engelska språkversionen.

Vi får fram ett sökförmulär som är anpassat till Celex. Vi söker t ex i titeln efter ordet personuppgift. Vi kan begränsa oss till att bara söka bland direktiv. Det finns en lista över alla olika typer av dokument. Vi markerar direktiv och klickar på Sök. Vi får en antalsuppgift till svar. Det fanns två träffar.

Från träfflistan kan vi gå vidare till dokumentet, till det direktiv som ligger till grund för personuppgiftslagen.

Från direktivet i Celex finns en koppling till hur direktivet har integrerats i den svenska rätten. Vi får tre träffar, d v s tre författningar, SFS, har ändrats med anledning av detta direktiv. Det går enkelt att hoppa direkt till dessa författningar, till t ex personuppgiftslagen, i databasen med ett register över författningar som ingår i SFS.

I registret kan man också se propositionsnumret och hoppa direkt till den om man så önskar.

Det finns också en koppling mellan den svenska och den engelska versionen av Celex om man vill se den engelska versionen.

